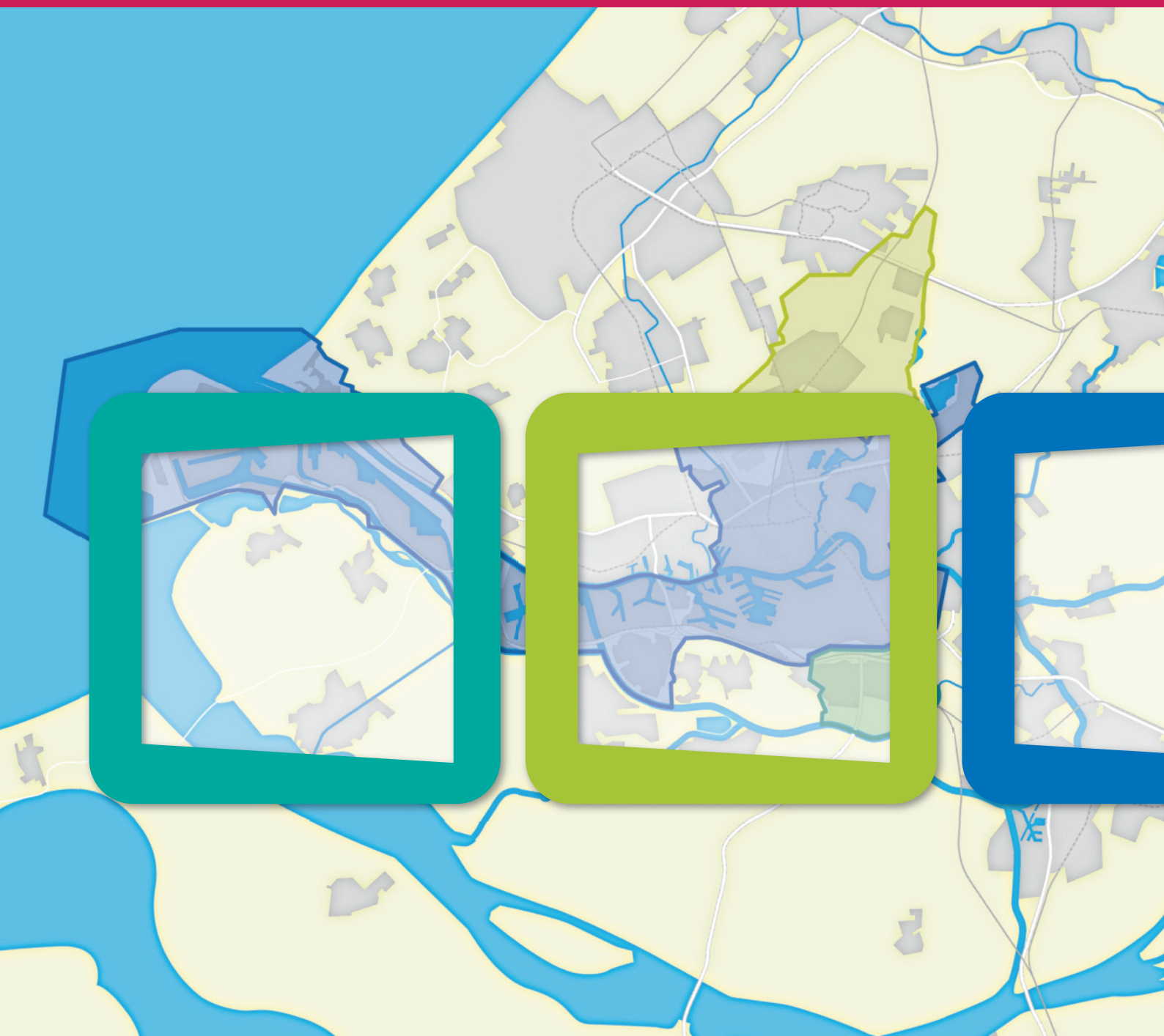

jaarverslag 2011 onderzoeksplannen 2012

rekenkamers Barendrecht, Lansingerland en Rotterdam

Rekenkamer
BARENDRECHT

Rekenkamer
LANSINGERLAND

Rekenkamer
ROTTERDAM

voorwoord

Het afgelopen jaar heeft zich gekenmerkt door een brede range aan zeer diverse onderzoeken. In het verlengde van de visienota, waarin het beleid voor de komende jaren is vastgelegd, werden naast de reguliere ex post onderzoeken in toenemende mate ook onderzoeken uitgevoerd met een sterk ex ante karakter. Onderzoeken die zich vooral kenmerken door een sterke gerichtheid op kaderstelling en daarmee vooral naar voren kijken. Een verschuiving van onderzoeken die overigens geheel in lijn is met de wens van veel gemeenteraden zoals blijkt uit de recente landelijke evaluatie van Berenschot.

Zo heeft de rekenkamer een aantal brieven geschreven over de kaders van het weerstandsvermogen en het gemeentebrede risicomanagement. Ook heeft de rekenkamer een kaderstellende nota gepubliceerd over de organisatie van de controle op de jaarrekening. Dit heeft er ondermeer toe geleid dat er in Rotterdam een separate internal audit afdeling zal komen die zich primair gaat richten op de uitvoering van de zogenoemde operational audits.

Ook bijzonder was het onderzoek naar de sociale veiligheid in het openbaar vervoer. Dit betrof een verzoek vanuit de stadsregio Rotterdam. Mede tegen de achtergrond van de totstandkoming van de zogenoemde Metropoolregio heeft dit onderzoek overigens tevens een betekenis in het versterken van de governance van dit op monistische principes gefundeerde regiobestuur.

Verder is vorig jaar een gezamenlijk door de G-4 rekenkamers uitgevoerd onderzoek naar de luchtkwaliteit in de vier grote steden gepubliceerd. Naast behandeling in de respectievelijke stedelijke raadscommissies is er ook in een speciale hoorzitting van de kamercommissie milieu door de vier rekenkamervoorzitters een toelichting gegeven op de effecten van de stedelijke maatregelen op de luchtkwaliteit, waardoor het onderzoek tevens een landelijke uitstraling kreeg.

Tenslotte heeft in het kader van het OGOR nog een feitenreconstructie plaatsgevonden naar de besluitvorming rond de deelgemeentelijke ombuigingen op ondermeer zorg en welzijn. De uitkomsten van deze exercitie zullen dit jaar worden meegenomen in de nog op te zetten bezuinigingsmonitor, waarin belangrijke onderdelen van het ombuigingspakket zullen worden getoetst op effect en realiseerbaarheid. Een instrument dat naadloos past in de verdere verbreding van de productenportefeuille van de rekenkamer.

Paul Hofstra

Directeur van de rekenkamers Barendrecht, Lansingerland en Rotterdam

inhoud

	1 onderzoek Rekenkamer Barendrecht	
7	1-1 realisatie onderzoeksplan 2011	
7	1-2 zicht op afstand	
	1-2-1 onvoldoende toezicht op samenwerkingsverbanden tussen gemeenten	
	1-2-2 reactie college	
	1-2-3 raadsbehandeling	
	1-2-4 navolging	
8	1-3 haalBARe kaart	
	1-3-1 BAR samenwerking, bestemming onbekend	
	1-3-2 reactie B en W	
	1-3-3 raadsbehandeling	
	1-3-4 navolging	
9	1-4 navolging rapport 'balans in de formatie'	
	2 onderzoek Rekenkamer Lansingerland	
12	2-1 realisatie onderzoeksplan 2011	
12	2-2 scheidsrechter noch dirigent	
	2-2-1 onvoldoende sturing op sport- en cultuursubsidies	
	2-2-2 reactie college	
	2-2-3 raadsbehandeling	
	2-2-4 navolging	
13	2-3 Wmo	
14	2-4 navolging rapport 'sturen op afstand'	
	3 onderzoek Rekenkamer Rotterdam	
16	3-1 realisatie onderzoeksplan 2011	
17	3-2 baat het niet dan kost het wel	
	3-2-1 college geeft bijna 100 miljoen aan ICT-projecten uit maar realiseert ambities niet	
	3-2-2 reactie B en W	
	3-2-3 raadsbehandeling	
	3-2-4 navolging	
18	3-3 interventieteams	
18	3-4 een slag in de lucht	
	3-4-1 onvoldoende verbetering luchtkwaliteit en volksgezondheid	
	3-4-2 reactie B en W	
	3-4-3 raadsbehandeling	
	3-4-4 navolging	
19	3-5 wijken voor de stad	
	3-5-1 gebiedsgericht werken onvoldoende op burger gericht	
	3-5-2 reactie college	
	3-5-3 raadsbehandeling	
	3-5-4 navolging	

20	3-6 controletoeren
	3-6-1 reactie college
	3-6-2 raadsbehandeling
	3-6-3 navolging
21	3-7 tussen de regels door
	3-7-1 subsidie Get Hoekt in strijd met wet- en regelgeving
	3-7-2 reactie dagelijks bestuur Hoek van Holland
	3-7-3 behandeling deelraad Hoek van Holland
	3-7-4 raadsbehandeling
	3-7-5 navolging
22	3-8 geen goede papieren
	3-8-1 inburgeringstrajecten Rotterdam van onvoldoende kwaliteit
	3-8-2 reactie college
	3-8-3 raadsbehandeling
	3-8-4 navolging
24	3-9 meetbare doelen
24	3-10 onderwijshuisvesting
24	3-11 stadswachten
25	3-12 GREX
25	3-13 Organisatie Gemeentelijke Overheid Rotterdam (OGOR)
26	3-14 Paradie Overschie
27	3-15 Cultuurhuis Hoogvliet
27	3-16 navolging
	3-16-1 WATt heb je ervoor over
	3-16-2 tijd om te verkopen
	4 overige onderzoeken en projecten
32	4-1 inleiding
32	4-2 sociale veiligheid openbaar vervoer
	4-2-1 veilig op weg
	4-2-2 reactie dagelijks bestuur
	4-2-3 behandeling
33	4-3 Rekenkamer BES
34	4-4 auditfunctie publieke sector
	5 organisatie
35	5-1 implementatie visie
35	5-2 medewerkers
	5-2-1 organogram
	5-2-2 taakstelling
36	5-3 P&O-beleid
	5-3-1 functionerings- en beoordelingsgesprekken
	5-3-2 werving en selectie
	5-3-3 opleidingen
	5-3-4 ziekteverzuim
	5-3-5 formatie en arbeidskosten
	5-3-6 Medewerkerstevredenheidsonderzoek
	5-3-7 archief
38	5-4 bedrijfsvoering
	5-4-1 productie
	5-4-2 kosten van de onderzoeken

	6 jaarrekening Rekenkamer Rotterdam	
41	6-1 resultatenrekening	
41	6-2 toelichting op de resultatenrekening	
	6-2-1 algemeen	
	6-2-2 begroting 2011	
	6-2-3 resultaat	
	6-2-4 uitgaven	
	6-2-5 inkomsten	
43	6-3 balans	
44	6-4 toelichting op de balans	
	6-4-1 activa	
	6-4-2 passiva	
45	6-5 verrekening 2011	
	6-5-1 Rekenkamer Rotterdam	
	6-5-2 Rekenkamer Barendrecht	
	6-5-3 Rekenkamer Lansingerland	
	7 onderzoeksplannen 2012	
48	7-1 inleiding	
48	7-2 onderzoeksplan 2012 Rekenkamer Barendrecht	
	7-2-1 jongerencentrum	
48	7-3 onderzoeksplan 2012 Rekenkamer Lansingerland	
	7-3-1 Wmo-onderzoek	
	7-3-2 economisch beleid	
	7-3-3 contractbeheer	
49	7-4 onderzoeksplanning 2012 Rekenkamer Rotterdam	
	7-4-1 onderzoeksplan 2012 Rekenkamer Rotterdam	
	7-4-2 nieuw onderzoek	
52	7-5 riolering en fundering	
	bijlagen	
54	bijlage 1 publicaties	
55	bijlage 2 financiële reserve Rekenkamer Rotterdam	

Barendrecht

1 onderzoek Rekenkamer Barendrecht

1-1 realisatie onderzoeksplan 2011

De Rekenkamer Barendrecht voert jaarlijks één á twee onderzoeken per jaar uit, waarvan er minimaal één in dat jaar leidt tot publicatie. In onderstaande tabel staan de planning en realisatie van de in 2011 uitgevoerde onderzoeken.

tabel 1 1: realisatie onderzoeksplan 2011

onderwerp	raadsverzoek	start	publicatie	
<i>onderzoek 2010</i>			<i>planning</i>	<i>realisatie</i>
verbonden partijen	nee	najaar 2010	voorjaar 2011	5 juli 2011
<i>onderzoek 2011</i>			<i>planning</i>	<i>realisatie</i>
BAR-samenwerking	nee	medio 2011	najaar 2011	28 februari 2012

1-2 zicht op afstand

1-2-1 onvoldoende toezicht op samenwerkingsverbanden tussen gemeenten

Op 5 juli 2011 publiceerde de Rekenkamer Barendrecht haar rapport 'Zicht op afstand: onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen'. In dit onderzoek heeft de rekenkamer vier gemeenschappelijke regelingen en één deelneming in een besloten vennootschap onderzocht. De onderzoeksperiode betrof 2008-2010. Met dit onderzoek beoogde de rekenkamer een oordeel te geven over de mate waarin de gemeente invulling heeft gegeven aan de governance van deelnemingen. Daarnaast zou de rekenkamer een oordeel geven over de mate waarin de doelstellingen van de gemeente zijn bereikt door deelneming in verbonden partijen. Ook zou de rekenkamer inzicht bieden in de risico's die de gemeente loopt met deelnemingen en hierover een oordeel geven. Ten slotte beoogde de rekenkamer inzicht te verstrekken in de informatievoorziening richting de gemeenteraad en in de sturings- en beheersingsmogelijkheden voor de gemeenteraad.

De rekenkamer concludeerde samengevat dat:

- de raad een kadernota verbonden partijen heeft vastgesteld, maar dat de kwaliteit en het gebruik hiervan onvoldoende waren;
- de informatievoorziening richting de raad niet altijd voldeed aan de wettelijke normen en de gemaakte afspraken;
- de verantwoording aan de raad over verbonden partijen onvoldoende was en de raad niet in staat stelde om zijn controlerende rol in voldoende mate uit te oefenen;
- de raad in de praktijk weinig gebruik maakt van de beschikbare sturingsinstrumenten voor het uitoefenen van controle;

- de toezichtfunctie in opzet wel was belegd, maar niet altijd sprake was van adequaat (onafhankelijk) toezicht.

1-2-2 reactie college

In zijn reactie heeft het college van B en W aangegeven de conclusies van de rekenkamer te delen en het merendeel van de aanbevelingen over te nemen. De aandachtspunten en aanbevelingen uit het rapport zullen worden toegepast op bestaande en nieuwe verbonden partijen. Tevens gaf het college aan de aandachtspunten en aanbevelingen te gebruiken om de interne organisatie omtrent verbonden partijen op orde te brengen.

1-2-3 raadsbehandeling

Tijdens de openbare vergadering van de commissie Ruimte/Samenleving op 5 juli 2011 heeft de directeur van de rekenkamer een presentatie over het rapport gegeven. Op 20 september 2011 werd het rapport inhoudelijk behandeld in de openbare vergadering van de commissie Samenleving en daarna in de raadsvergadering van 4 oktober 2011.

Samenvattend luidde het besluit van de raad als volgt:

- alle aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen;
- het college te verzoeken om in het tweede kwartaal 2012 met een aangepaste financiële verordening te komen;
- het college te verzoeken om in het derde kwartaal 2012 met een herziene kadernota verbonden partijen te komen;
- het college te verzoeken om in het derde kwartaal 2012 met verbetervoorstellen voor de uitvoeringsfase te komen;
- het college te verzoeken om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn van deelname van raadsleden aan de algemene besturen van de gemeenschappelijke regelingen. Resultaten hiervan worden in het derde kwartaal 2012 verwacht.
- het college te verzoeken om in overleg met de griffier per verbonden partij een procedure op te stellen inzake informatievoorziening naar de raad en verantwoording van de vertegenwoordigers aan de raad.

1-2-4 navolging

Nog niet van toepassing.

1-3 haalBARE kaart

1-3-1 BAR samenwerking, bestemming onbekend

Sinds 2007 is sprake van een intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk (BAR). De uitgangspunten voor deze samenwerking zijn in 2007 verwoord in het koersdocument 'BAR-goed!' Met deze samenwerking beogen de drie gemeenten onder andere:

- de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen;
- hun kwetsbaarheid te beperken;
- de efficiency te vergroten;
- de integraliteit bij regionale ontwikkelingen te versterken.

In navolging op de samenwerking tussen de BAR-gemeenten zijn vertegenwoordigers van de Rekenkamer Barendrecht en de rekenkamercommissies Albrandswaard en

Ridderkerk nagegaan welke onderwerpen zich lenen voor een gezamenlijk rekenkameronderzoek. Dit overleg heeft geresulteerd in een onderzoek dat enerzijds inzichtelijk wil maken of betrokken partijen in een tweetal projecten op adequate wijze invulling hebben gegeven aan de BAR-samenwerking. Anderzijds heeft dit onderzoek tot doel inzichtelijk te maken wat in zijn totaliteit met de BAR-samenwerking werd beoogd en wat er tot nu toe is bereikt in relatie tot de doelen die men in BAR verband wil realiseren.

Uit het onderzoek blijkt dat inhoudelijk een gezamenlijk einddoel ontbreekt, waardoor onduidelijk is hoe de samenwerking er op termijn moet uitzien en hoe de samenwerking zal bijdragen aan een betere kwaliteit van de dienstverlening aan de burger of aan de te behalen efficiency voor de gemeentelijke organisaties. De BAR-samenwerking heeft substantiële investeringen geleverd terwijl de voordelen hierbij ver achterblijven. Op operationeel niveau is veel draagvlak voor de samenwerking en komen veel initiatieven van de grond. De uitwerking hiervan strandt echter door het ontbreken van een gezamenlijke inhoudelijke eindvisie.

1-3-2 reactie B en W

In de bestuurlijke reactie op het rapport gaf het college aan dat zij het teleurstellend vinden dat de rekenkamers niet zijn uitgegaan van hun 'startpunt: eigenheid voor samenwerking tot behoud eigenheid, zonder de keuze voor een eindbestemming'. De aanbevelingen die de rekenkamers hebben gedaan komen volgens de drie colleges in grote lijnen overeen met de nieuwe ontwikkelingen binnen de samenwerking.

1-3-3 raadsbehandeling

Het rapport is op 28 februari 2012 gepubliceerd. Raadsbehandeling heeft op het moment van schrijven nog niet plaatsgevonden.

1-3-4 navolging

Nog niet van toepassing.

1-4 navolging rapport 'balans in de formatie'

Op 22 juni 2010 publiceerde de rekenkamer het rapport 'balans in de formatie. onderzoek naar de externe inhuur'. Het rapport is op 28 september 2010 besproken door de commissie Planning & Control en werd verder behandeld tijdens de raadsvergadering van 5 oktober 2010. Hierin nam de raad het besluit om de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen en het college te verzoeken om binnen 6 maanden na datum raadsbesluit een voorstel te doen ten aanzien van de verhouding vaste formatieomvang en externe inhuur. Daarnaast heeft de raad het college verzocht om binnen 3 maanden na datum raadsbesluit te komen met een verbeterplan ten aanzien van de aanbevelingen.

Het streefcijfer voor externe inhuur over 2010 is verder verlaagd naar € 2 miljoen. Dit komt mede doordat het college de structurele inhuur voor projecten heeft omgezet in vaste formatie. Hierdoor zijn de loonkosten verhoogd met € 400.000. Dit past in de aanbeveling van de rekenkamer om de verhouding vaste formatieomvang en externe inhuur te herzien.

Het college heeft in 2011 een verbeterplan omtrent externe inhuur opgesteld en in de loop van 2011 uitgevoerd. Hierbij zijn gaande weg herziene afspraken gemaakt met de budgethouders ten aanzien van de dossiervorming, afwegingskader etc. Hierop is de kadernotitie externe inhuur aangepast. Daarnaast vindt jaarlijks een interne controle op de omvang van de inhuur plaats.

Het college heeft toegezegd de raad via de bestuursrapportages te informeren over het verloop van de kosten gerelateerd aan externe inhuur. Deze informatie is thans opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van de bestuursrapportages. Naar aanleiding van de aanbevelingen van het rekenkamerrapport is ook een apart overzicht in de bestuursrapportages opgenomen over de advieskosten. In de 2e bestuursrapportage 2011 blijkt dat de externe inhuurkosten onder de vastgestelde inhuurplafond van € 2 miljoen blijven. Daarnaast laten de uitgaven van de advieskosten een dalende lijn zien over de periode 2008-2011.

2 onderzoek Rekenkamer Lansingerland

2-1 realisatie onderzoeksplan 2011

tabel 2 1: realisatie onderzoeksplan 2011

onderwerp	raadsverzoek	start	publicatie	
<i>onderzoek 2010</i>			<i>planning</i>	<i>realisatie</i>
subsidies	ja	najaar 2010	voorjaar 2011	1 september 2011
<i>onderzoek 2011</i>			<i>planning</i>	
Wmo	nee	voorjaar 2011	najaar 2012	

2-2 scheidsrechter noch dirigent

2-2-1 onvoldoende sturing op sport- en cultuursubsidies

De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek naar sport- en cultuursubsidies waren dat dit beleid en de manier waarop de gemeente omgaat met de verhuur van velden en oefenruimten op diverse punten tekort schiet. Bezuinigingen op accommodaties zijn niet afgestemd op de doelen van het sport- en cultuurbeleid, uitvoeringsregels zijn onvoldoende helder en kennis over de noodzaak van subsidies en de behaalde resultaten ontbreekt.

2-2-2 reactie college

In zijn reactie schrijft het college dat het de zorg over en noodzaak van scherpe kaders deelt en onderkent. Het college schrijft verder dat het bij de totstandkoming van de nieuwe subsidieverordening de conclusies van de rekenkamer al betrekken. Het college schrijft ook de indirecte subsidiering via het accommodatiebeleid expliciet in beeld te zullen brengen en dit te benutten als sturingsinstrument.

2-2-3 raadsbehandeling

De gemeenteraad heeft tijdens de raadsvergadering van 27 oktober besloten de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen en het college te verzoeken om met een plan van aanpak te komen.

2-2-4 navolging

Op 15 november 2011 stuurde het college aan de commissie Samenleving het desbetreffende plan van aanpak toe. De volledige opvolging van alle aanbevelingen is eind 2014 voorzien. Het plan van aanpak stond ter informatie geplaatst op de agenda van de commissie Samenleving van 6 december 2011. Tijdens de rondvraag gaf het CDA te kennen het plan van aanpak te willen behandelen.

Op 17 januari 2012 is het plan van aanpak in de commissie Samenleving behandeld. De commissie was verbaasd dat zij het plan van aanpak niet konden bespreken.

Zij uitte onder meer bezwaren tegen het late moment dat het nieuwe beleid zou zijn ingevoerd en dat het tarieven- en accommodatiebeleid en het subsidiebeleid te veel gescheiden blijven. De wethouder antwoordde dat hij de aanbevelingen ernstig ter harte zou nemen. Daarnaast meende hij dat het plan van aanpak geen instemming van de raad zou moeten hebben. Hierop gaf de voorzitter aan dat het de raad is die de agenda bepaalt.

2-3 Wmo

Sinds 1 januari 2007 is elke gemeente in Nederland verantwoordelijk voor de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), waarbij wordt ingezet op het 'meedoen' in de samenleving van burgers met een beperking. In 2010 heeft een wijziging in het Wmo-beleid plaatsgevonden. Deze wijziging leidt ertoe dat gemeenten nog meer dan voorheen moeten inzetten op het laten meedoen van mensen die in mindere mate zelfredzaam zijn. Vanaf 2013 zal met de overheveling van de extramurale begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo hier een uitbreiding van de vraag op plaatsvinden omdat de gemeenten dan ook verantwoordelijk worden voor de nieuwe aanvragers. Vanaf 2014 worden gemeenten verantwoordelijk voor alle cliënten die op dit moment extramurale begeleiding ontvangen in de AWBZ.

Reeds op dit moment behelst de uitvoering van de Wmo al een substantieel deel van het gemeentelijk budget. Voor Lansingerland staat voor 2012 circa € 9,6 miljoen geraamd voor de uitvoering van het programma maatschappelijke ondersteuning. (het totaal aan programmakosten bedraagt € 147,6 miljoen).

In Lansingerland is de uitvoering van de Wmo in de afgelopen vier jaar regelmatig onderwerp van discussie geweest. Vragen werden gesteld over de toegankelijkheid van voorzieningen en de eigen bijdrage voor voorzieningen. Met name de vervoersvoorziening (beltaxi) is onderwerp van discussie geweest. Ook de wisselingen in de Wmo-raad in de afgelopen drie jaar hebben de aandacht van de raad gehad.

Naar aanleiding van de overheveling van de Wmo naar de gemeente, heeft de gemeente Lansingerland een visiedocument en verschillende beleidsnota's over de uitvoering Wmo opgesteld waarin de gemeentelijke uitgangspunten voor aanspraken op de WMO uiteen zijn gezet en de groepen die in aanmerking komen. Het meest recente beleidsplan is het beleidsplan 2011-2014 dat is geschreven naar aanleiding van de landelijke kanteling van de Wmo. In dit beleidsplan worden de eerdere uitgangspunten gehandhaafd. Daarnaast wordt aangegeven dat meer aandacht zal worden besteed aan:

- de toegangscriteria bij collectieve voorzieningen;
- een eventuele uitbreiding van de eigen bijdrage, waarbij het principe van sterke schouders dragen de meeste lasten meer zal worden ingevuld;
- de relatie met onder meer het vrijwilligersbeleid en participatie van burgers

Met dit onderzoek beoogt de Rekenkamer Lansingerland een oordeel te geven over de mate waarin het Wmo-beleid van de gemeente Lansingerland tegemoet komt aan het compensatiebeginsel met betrekking tot de doelgroep 'mensen met beperking'. De voorbereiding van het onderzoek is gestart in het najaar van 2011. De onderzoeksopzet is 29 december 2011 naar de raad gestuurd. De verwachte publicatiedatum is najaar 2012.

2-4 navolging rapport 'sturen op afstand'

Op 26 augustus 2010 publiceerde de Rekenkamer Lansingerland het rapport 'sturen op afstand'. onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen'. Het college gaf in zijn reactie aan alle aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Het college nam ook het voornemen over om de kadernota verbonden partijen op te stellen en de implementatie ervan mee te nemen in het collegeprogramma 2010-2014.

Het rapport is op 16 september 2010 en 11 november 2010 besproken in de commissie Algemeen Bestuur. Tijdens de laatstgenoemde commissievergadering heeft de wethouder toegezegd in maart 2011 met de kadernota te komen. In de raadsvergadering van 25 november 2010 werd het raadsvoorstel om de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen omgezet in een raadsbesluit.

Het college heeft de toegezegde kadernota opgesteld en deze is in april 2011 door de raad vastgesteld. In het bijbehorende uitvoeringsdocument stond dat de raad voor 1 juli 2011 een factsheet per verbonden partij zou ontvangen. Deze streefdatum werd niet gehaald. In het raadsvoorstel in september kreeg de raad de toegezegde factsheets. De factsheets geven de input op basis waarvan de raad de focus op verbonden partijen bepaalt voor de komende periode. Het college doet daarbij in een begeleidende brief een voorstel. In de vergadering van de commissie Algemeen Bestuur van 6 oktober 2011 werd besloten om het raadsvoorstel in te brengen als hamerstuk in de eerstvolgende raadsvergadering. Het raadsvoorstel is in de raadsvergadering van 27 oktober 2011 (als hamerstuk ingebracht) omgezet in een raadsbesluit.

Ter vervulling van de andere aanbeveling van de rekenkamer is per december 2010 een coördinator verbonden partijen aangesteld. Deze coördinator is verantwoordelijk voor het opstellen en borgen van de kadernota verbonden partijen, voor de paragraaf verbonden partijen in de jaarstukken en de bewaking en uitvoering van de afspraken in het uitvoeringsdocument.

Rotterdam

3 onderzoek Rekenkamer Rotterdam

3-1 realisatie onderzoeksplan 2011

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de onderzoeken die liepen in 2010. De onderzoeken worden niet altijd in één kalenderjaar uitgevoerd. De tabel betreft daarom onderzoeken die zijn begonnen in 2009 en doorlopen in 2011, onderzoeken begonnen in 2010 en doorlopen in 2011, onderzoeken die beginnen en gepubliceerd worden in 2011 en onderzoeken die beginnen in 2011 en doorlopen naar 2012.

tabel 3-1: planning en realisatie onderzoeken 2010

onderwerp	raadsverzoek	start	publicatie	
<i>onderzoeken 2009</i>			<i>planning</i>	<i>realisatie</i>
ICT-deel II	ja	zomer 2009	april 2011	18 april 2011
<i>onderzoeken 2010</i>			<i>planning</i>	<i>realisatie</i>
interventieteams	nee	najaar 2010	voorjaar 2011	wordt najaar 2012
luchtkwaliteit	nee	najaar 2010	voorjaar 2011	17 juni 2011
gebiedsgericht werken	nee	najaar 2010	najaar 2011	14 maart 2012
monitor jaarrekening (controletoren)	nee	najaar 2010	voorjaar 2011	11 januari 2011
Get Hoekt*	ja	najaar 2011	voorjaar 2011	25 augustus 2011
<i>onderzoeken 2011</i>			<i>planning</i>	<i>realisatie</i>
follow up	nee	voorjaar 2011	najaar 2011	uitgesteld, 2012
aanbesteding inburgering	ja	januari 2011	voorjaar 2011	29 juni 2011
meetbare doelen 2010	nee	voorjaar 2011	najaar 2011	wordt juni 2012
innovatiebeleid	nee	najaar 2011	2012	vervallen
MOE-landers	nee	voorjaar 2011	winter 2011	uitgesteld
parkeerbeleid	nee	zomer 2011	winter 2011	uitgesteld
onderwijshuisvesting	nee	najaar 2011	2012	
effecten crisispakket	nee	januari 2011	voorjaar 2011	vervallen
poppodia II	nee	PM	PM	vervallen
stadswachten	ja	medio 2011	mei 2012	
GREX	nee	medio 2011	juni 2012	
OGOR*	ja	najaar 2011	najaar 2011	27 oktober 2012
Paradise Overschie*	ja	eind 2011	juni 2012	
Cultuurhuis Hoogvliet*	ja	begin 2012	juni 2012	

* verzoek deelgemeente (-n)

Haar onderzoeksplan 2011 heeft de rekenkamer 6 januari 2011 naar de raad gestuurd. Dit plan is 21 april 2011 besproken in de commissie BVM. Mede naar aanleiding van deze bespreking besloot de Rekenkamer:

- de onderzoeken MOE-landers en parkeerbeleid uit te stellen;
- de onderzoeken innovatiebeleid, effecten crisisbeheersing en poppodia II niet uit te voeren.

De Rekenkamer heeft de raad hierover per brief van 29 april geïnformeerd (kenmerk RR/11 – 61/PH/EE/CS).

Actuele ontwikkelingen hebben er ook toe geleid dat onderzoeken zijn toegevoegd aan het onderzoeksprogramma 2011. Dit betreft:

- het onderzoek naar de grondexploitaties Rotterdam;
- op verzoek van de raad het onderzoek naar de stadswachten;
- het onderzoek op verzoek van de Vereniging Rotterdamse Deelgemeenten (VRD) naar de verdeling van de financiële taakstelling Organisatie Gemeentelijke Overheid Rotterdam (OGOR);
- het onderzoek op verzoek van de deelgemeente Overschie naar de subsidieverlening aan de Stichting Paradie Overschie;
- het onderzoek op verzoek van de deelgemeente Hoogvliet naar het Cultuurhuis.

Het vervolg van dit hoofdstuk gaat in op de nog lopende onderzoeken 2010/2011, de onderzoeken die gepubliceerd zijn in 2011 en die in de eerste maanden van 2012 van start gaan.

3-2 baat het niet dan kost het wel

- 3-2-1 college geeft bijna 100 miljoen aan ICT-projecten uit maar realiseert ambities niet**
De raad heeft de rekenkamer verzocht om de beheersingsstructuur en de kosten- en baten (inverdieneffecten) van de ICT systemen in kaart te brengen. De rekenkamer heeft dit onderzoek in twee delen uitgevoerd, namelijk ICT-I en ICT-II. Op 13 oktober 2009 publiceerde de rekenkamer het eerste rapport 'foutmelding in beeld' over de governance van de concern bedrijfsvoering ICT-systemen. Het tweede rapport 'baat het niet dan kost het wel' is vervolgens op 18 april 2011 gepubliceerd. Dit rapport gaat in op de kosten- en baten van de ICT systemen en op de ontwikkelingen in het verandertraject dat na de eerste publicatie in gang is gezet.

- 3-2-2 reactie B en W**
In de bestuurlijke reactie op het rapport gaf het college aan dat de rekenkamer de knelpunten rondom de geplande en gerealiseerde kosten en baten scherp in beeld heeft gebracht. Ten aanzien van de conclusies over de beperkte informatievoorziening aan de raad en de mate waarin de organisatie nu in control is van de nieuwe ICT-projecten en ontwikkelingen verschilt het college van mening met de rekenkamer. Een groot aantal van de aanbevelingen van de rekenkamer wordt door het college onderschreven. Hoe en in welke mate de aanbevelingen zijn overgenomen wordt niet duidelijk.

- 3-2-3 raadsbehandeling**
Op 23 juni 2011 is het rapport behandeld door de gemeenteraad van Rotterdam. Het besluit om de hoofdconclusies te onderschrijven en de aanbevelingen, met uitzondering van aanbeveling 1 (de CIO moet onderdeel uitmaken van de concern-directie), over te nemen is onderschreven. Drie ingediende moties over achtereenvolgens het verplichtstellen van IPMA-kwalificaties voor projectleiders, het verplicht stellen van PRINCE 2-kwalificaties voor projectleiders en het verplicht gebruiken van de PRINCE 2 methodiek bij projecten worden niet aangenomen.

Verder is er door de portefeuillehouder nog de toezegging gedaan een presentatie te laten verzorgen door de CIO over de stand van zaken van de grote ICT-projecten. Dit is nog niet gerealiseerd.

3-2-4 navolging

Het college heeft in navolging op het rapport en het verbeterprogramma maatregelen genomen om de kosten en baten van ICT-projecten beter in kaart te brengen en de ICT-organisatie 'in control' te krijgen. Hierover heeft het bureau van de CIO in januari 2012 een eindrapportage naar de gemeenteraad gestuurd. In deze rapportage wordt ingegaan op welke wijze de CIO de organisatie weer 'in control' brengt en wordt ook per aanbeveling van de rekenkamer in beperkte mate ingegaan hoe het bureau van de CIO hier gestalte aan heeft gegeven. De eindrapportage is besproken op 17 januari 2012 in de commissie BVM.

3-3 interventieteams

De interventiemethodiek is kort gezegd een aanpak waarbij ambtenaren van verschillende disciplines gezamenlijk (als interventieteam) op huisbezoek gaan om mogelijke misstanden te signaleren. Als misstanden worden gesignaleerd geeft het interventieteam deze door aan de bevoegde instanties (vaak gemeentelijke diensten), zodat die hierop actie kunnen ondernemen. Vaak gaat het om acties in het kader van handhaving van gemeentelijke regelgeving, soms ook om doorverwijzing naar zorg- en hulpverlenende instanties.

De rekenkamer voert een onderzoek uit naar de interventieteams met als centrale onderzoeksvraag: 'Zet de keten Handhaving passende acties in op de door interventieteams geconstateerde misstanden en wordt de raad adequaat geïnformeerd over de resultaten die de keten hiermee boekt?'. De onderzoeksopzet is 30 november 2010 aan de raad gestuurd. In 2011 is het onderzoek mede door een gebrek aan cijfermatige gegevens en nieuwe ontwikkelingen in het beleid en de inzet van interventieteams vertraagd en gewijzigd van scope. Door het nu beschikbaar komen van nieuwe registraties en de gewijzigde scope heeft het onderzoek een nieuwe impuls gekregen. Dit onderzoek bevindt zich in de fase van dataverzameling. Publicatie is voorzien in de tweede helft van 2012.

3-4 een slag in de lucht

3-4-1 onvoldoende verbetering luchtkwaliteit en volksgezondheid

Op dinsdag 21 juni 2011 publiceerde de rekenkamer het rapport 'een slag in de lucht, effecten van beleid luchtkwaliteit'. Dit rapport is gerealiseerd in samenwerking met de rekenkamers van de andere G4-steden. De gemeente Rotterdam voert al enkele jaren beleid om de luchtkwaliteit te verbeteren. Het doel is om in 2015 aan de Europese normen voor NO₂ te voldoen. Met het huidige beleid zal dit niet lukken. Daarbij komt dat verbetering van de volksgezondheid, waarvoor de normen zijn gesteld, in het beleid geen prioriteit heeft.

Het rapport heeft veel aandacht gekregen in de lokale en landelijke pers. Het NOS journaal besteedde aandacht aan de bevindingen. Omdat de gemeenten het probleem van de luchtkwaliteit niet alleen op kunnen lossen hebben de G4-rekenkamers op

20 juni 2011 een brief naar de Vaste Commissie voor Infrastructuur en Milieu van de Tweede Kamer gestuurd. Op 29 februari 2012 heeft de commissie deze brief behandeld.

3-4-2 reactie B en W

In zij reactie gaf B en W aan dat het voor het bereiken van de luchtdoelen grotendeels afhankelijk is van factoren die het college zelf niet kan beïnvloeden zoals de 'achtergrondconcentratie'. Daarnaast is het college uitgebreid ingegaan op de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer. In een brief aan de Commissie Economie, Haven, Milieu en Vervoer (Commissie EHMV) van 19 september 2011 heeft het college in aanvulling daarop uitgelegd in welke gevallen het college en de rekenkamer een verschil van inzicht hebben. Het college heeft vervolgens aangegeven hoe het 'in de geest' van het rapport van de rekenkamer opvolging wil geven aan de aanbevelingen. De directeur van de rekenkamer heeft aangegeven zich te kunnen vinden in de toelichting van het college in deze brief.

3-4-3 raadsbehandeling

Op 31 augustus 2011 en 19 september 2011 heeft de Commissie EHMV uitgebreid gesproken over het onderzoek luchtkwaliteit. Vervolgens heeft de raad op 29 september 2011 besloten om de aanbevelingen van het rapport over te nemen met de nuanceringen en kanttekeningen van het college en het college op te dragen deze aanbevelingen voor eind 2011 uit te werken in een plan van aanpak en de raad over de uitvoering van dit plan te rapporteren bij de jaarlijkse rapportage luchtkwaliteit.

Daarnaast heeft de raad op 29 september 2011 de motie 'De lucht geklaard' aangenomen. Hierin verzoekt de raad het college bij elke in het kader van RAP/RAL te nemen maatregelen, alsmede de in de Commissie EHMV benoemde in kaart te brengen drastische maatregelen ter verlaging van de concentraties fijnstof en stikstofdioxide, inzichtelijk te maken:

- wat het effect is op concentraties;
- wat het effect is op emissies;
- wat de overige effecten van de maatregel zijn en het totaal rendement;
- wat de maatregel kost.

Op 25 januari heeft de raad een vertragsingsbericht van de wethouder ontvangen. Een afdoeningsvoorstel voor de motie verwacht de raad in het tweede kwartaal te krijgen tegelijk met een rapportage over de uitvoering van de aanbevelingen van het rekenkamerrapport.

3-4-4 navolging

Nog niet van toepassing.

3-5 wijken voor de stad

3-5-1 gebiedsgericht werken onvoldoende op burger gericht

Op 10 februari 2011 heeft de rekenkamer de opzet van het onderzoek naar gebiedsgericht werken naar de raad gestuurd. Het gehele verdere jaar is benut voor de uitvoering van het onderzoek. Op 20 maart 2012 is het rapport verschenen.

De voornaamste conclusie is dat drie oorspronkelijke beloften van gebiedsgericht werken nog onvoldoende zijn gerealiseerd: voor de burger snellere en zichtbare

resultaten, meer vraaggericht werken en een volwaardig opdrachtgever- en opdrachtnemerschap tussen de deelgemeenten en de diensten. Oorzaken voor de uitkomst dat het gebiedsgericht werken nog niet dat heeft opgeleverd wat werd beoogd hebben op verschillende zaken betrekking. Zo heeft het college van het begin af aan een te brede definitie van gebiedsgericht werken gehanteerd en is onduidelijk geweest wat er onder dient te worden begrepen. Veel activiteiten worden onder de vlag van het gebiedgericht werken uitgevoerd, terwijl die zich daar niet goed voor lenen (bijvoorbeeld te lange doorlooptijd, deelgemeente geen regierol). Ook is er sprake van een relatief sterke stedelijke en sectorale druk die het deelgemeentelijke maatwerk kan doorkruisen. De positie van gebiedsmanagers in de deelgemeenten is veelal te zwak om hiertegen weerstand te bieden. De centrale druk wordt versterkt door een operatie als OGOR waarmee standaardisatie van producten en werkwijzen wordt nagestreefd.

De rekenkamer beveelt het college aan om recht te doen aan de oorspronkelijke uitgangspunten van het gebiedsgericht werken (maatwerk, snellere en voor de burger zichtbare resultaten) en gebiedsgericht werken te beperken tot niet-reguliere activiteiten waar het maatwerk het meest tot zijn recht komt. Een andere aanbeveling is om intensieve burgerbetrokkenheid vooral vorm te geven bij relatief kortdurende, kleinschalige en buurtgebonden projecten (zoals de Groene Hofjes in Overschie).

3-5-2 reactie college

Het college neemt de meeste aanbevelingen van de rekenkamer niet over. Het kiest voor een invulling van gebiedsgericht werken waarin een grotere rol voor de centrale stad is weggelegd en waarbij gebiedsgericht werken ook gaat over standaardactiviteiten. Aan het eind van de collegeperiode wordt aan de burgerparticipatie vormgegeven. De rekenkamer toont in zijn nawoord begrip voor een andere invulling, gevoed door budgettaire druk, maar wijst niettemin op de grote risico's voor het benodigde maatwerk en de resultaatgerichtheid van gebiedsgericht werken.

3-5-3 raadsbehandeling

Het rapport is geagendeerd op 12 april 2012 in de commissie BVM.

3-5-4 navolging

Omdat het rapport nog in de raad moet worden behandeld, is van een navolging geen sprake.

3-6 controletoeren

De Rekenkamer Rotterdam heeft in zijn brief van 21 januari 2011 inzake de controletoeren haar visie gegeven op de ontwikkelingen rond de jaarrekening en de rol van ASR daarbij. Kortweg komt dat erop neer dat de externe accountant volledig en als enige verantwoordelijk wordt voor de controle op de jaarrekening. De ASR wordt omgebouwd tot een internal audit afdeling die zich primair richt op het uitvoeren van operational audits. Daarmee is dit project afgerond.

3-6-1 reactie college

Het college kon zich geheel vinden in deze lijn en heeft het zogenoemde tweede spoor hierop aangepast. Verder heeft het college recent de reorganisatie van de nieuwe auditafdeling vastgesteld

3-6-2 raadsbehandeling

De COR en de commissie BVM konden zich unaniem vinden in de aangegeven lijn van de rekenkamer.

3-6-3 navolging

De externe accountant werkt in het kader van de jaarrekeningcontrole 2011 reeds in het nieuwe regime.

3-7 tussen de regels door

3-7-1 subsidie Get Hoekt in strijd met wet- en regelgeving

In augustus 2011 heeft de rekenkamer het rapport 'tussen de regels door gepubliceerd'. Dit rapport is het resultaat van een onderzoek dat de rekenkamer op verzoek van de deelraad Hoek van Holland heeft uitgevoerd naar de subsidierelatie tussen de deelgemeente Hoek van Holland en de stichting Get Hoekt. Uit het onderzoek bleek dat het dagelijks bestuur van de deelgemeente de deelraad in de periode 2008-2010 niet juist en volledig heeft geïnformeerd over de subsidierelatie met stichting Get Hoekt. Ook constateerde de rekenkamer dat het dagelijks bestuur van de deelgemeente in de subsidieverlening aan stichting Get Hoekt niet conform wet- en regelgeving heeft gehandeld. Daarnaast leidde de bestuurscultuur in Hoek van Holland ertoe dat de voormalig portefeuillehouder veel ruimte kreeg voor eigenmachtig optreden in de relatie met stichting Get Hoekt.

Op basis van de conclusies van het onderzoek heeft de rekenkamer een viertal aanbevelingen gedaan aan de deelraad Hoek van Holland. Daarnaast heeft de rekenkamer de gemeenteraad van Rotterdam aanbevolen de kadernota accountantscontrole aan te passen zodat het niet voldoet aan wet- en regelgeving bij het verlenen van subsidies voorstaan meeweegt in het rechtmatigheidsoordeel dat de accountant bij de (deel)gemeentelijke jaarrekening geeft.

3-7-2 reactie dagelijks bestuur Hoek van Holland

In de bestuurlijke reactie op het rapport gaf het dagelijks bestuur van Hoek van Holland aan zich te kunnen vinden in de aanbevelingen van de rekenkamer en deze zonder meer over te nemen.

3-7-3 behandeling deelraad Hoek van Holland

Het rapport is op 22 september 2011 en 13 oktober 2011 aan de orde geweest in de deelraad Hoek van Holland. Tijdens de informerende behandeling op 22 september heeft het dagelijks bestuur in een mondelinge verklaring nogmaals aangegeven de kritiekpunten en aanbevelingen uit het rapport te onderschrijven. De huidige portefeuillehouder stelde tijdens de behandeling echter ook dat de deelgemeente op grond van artikel 4:51 Awb verplicht was in 2011, vooruitlopend op de formele subsidieverlening, voorschotten uit te keren aan Stichting Get Hoekt zodat de stichting aan haar lopende verplichtingen kon voldoen. Naar aanleiding van deze uitspraken heeft de rekenkamer op 4 oktober 2011 een brief aan de deelraad gestuurd waarin de rekenkamer uiteen heeft gezet dat het dagelijks bestuur zich ten onrechte op artikel 4:51 Awb beroept.

Op 13 oktober 2011 vond de debatterende en besluitvormende behandeling van het rapport in de deelraad plaats. Een ingediende motie van wantrouwen waarin werd aangedrongen op het aftreden van het dagelijks bestuur haalde het niet. Ook een

motie waarin werd gevraagd om een vervolgonderzoek naar de integriteit van het dagelijks bestuur haalde het niet.

3-7-4 raadsbehandeling

Op 26 januari 2012 is het rapport behandeld door de gemeenteraad van Rotterdam. De aanbeveling met betrekking tot de kadernota accountantscontrole en de bijbehorende conclusie is daarbij door de gemeenteraad onderschreven. Een ingediende motie waarin werd gevraagd om aanvullend onderzoek naar de Hoekse bestuurscultuur is door de gemeenteraad verworpen.

3-7-5 navolging

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland heeft reeds in 2011 een aantal verbetermaatregelen genomen. Het dagelijks bestuur heeft het voornemen geuit om ieder kwartaal een overleg te organiseren met stichting Get Hoekt. Ook heeft het dagelijks bestuur het voornemen geuit meer inhoudelijk en meer op afstand te sturen in de subsidierelatie met stichting Get Hoekt. Voor de stichting Get Hoekt geldt dat in 2011 een nieuw bestuur en een nieuwe raad van toezicht is aangetreden.

Op 13 maart 2012 heeft het college een voorstel tot vaststelling van de kadernota accountantscontrole 2012 aan de raad gestuurd. In de kadernota zijn aanpassingen doorgevoerd zodat de accountant voortaan alle relevante elementen uit de Algemene wet bestuursrecht en de Subsidieverordening Rotterdam 2005 betreft in zijn rechtmatigheidsoordeel. Ook zijn er in de nieuwe kadernota een aantal bijzondere bepalingen opgenomen voor de rechtmatigheidscontrole met betrekking tot subsidies.

3-8 geen goede papieren

3-8-1 inburgeringstrajecten Rotterdam van onvoldoende kwaliteit

In juni 2011 heeft de rekenkamer het rapport 'geen goede papieren, aanbesteding en kwaliteit van inburgeringstrajecten' gepubliceerd. Dit rapport is het resultaat van een onderzoek dat de rekenkamer heeft uitgevoerd naar aanleiding van een verzoek daartoe van de commissie MVSP van 1 december 2010. De rekenkamer concludeert in het rapport dat de kwaliteit van inburgeringstrajecten in de praktijk niet voldoet aan de minimeisen die de gemeente bij de aanbesteding van de trajecten heeft gesteld. De gemeente heeft zich volgens de rekenkamer onvoldoende van verzekerd dat de geselecteerde aanbieders in staat zijn om het gevraagde aantal inburgeraars een goed inburgeringstraject aan te bieden. De gemeente heeft zich bij de aanbesteding te veel laten leiden door de kwaliteit van aanbieders op papier en te weinig door de praktijk. Ten slotte concludeert de rekenkamer dat de gemeente na de aanbesteding te veel is uitgegaan van vertrouwen en te weinig van de toegevoegde waarde van controle. Daardoor heeft de gemeente te weinig geanticipeerd op mogelijke tekortkomingen bij de implementatie van de inburgeringstrajecten door de aanbieders.

De rekenkamer heeft drie aanbevelingen gedaan aan het college voor nieuwe inburgeringstrajecten. Deze betreffen het inbouwen van meer waarborgen dat aanbieders worden geselecteerd die de omvang van de opdracht aankunnen, het beoordelen van aanbieders op basis van hun kwaliteit in de praktijk (in plaats van op papier) en het verbeteren van de controle op de implementatie en de uitvoering van de trajecten. Daarnaast heeft de rekenkamer de aanbeveling gedaan om bij overige

aanbestedingen in het sociale domein zorg te dragen voor referenties van voldoende omvang, beoordelingen van aanbieders in de praktijk, het realiseren van controles op de uitvoering na de aanbesteding en verankering van deze punten in de vigerende gemeentelijke aanbestedingsregels.

3-8-2 reactie college

Het college heeft in de bestuurlijke reactie aangegeven niet alle aanbevelingen over te nemen. Zo heeft het college in de reactie aangegeven inschrijvers bij aanbestedingen niet te altijd te gaan vragen om referenties waarvan het aantal grotendeels overeenkomt met het aantal trajecten van de betreffende aanbesteding.

3-8-3 raadsbehandeling

Het rapport is in de commissie MSVP van 21 september 2011 besproken met de verantwoordelijk wethouder. Op 13 oktober 2011 heeft de raad het besluit vastgesteld om alle aanbevelingen uit het rapport van de rekenkamer over te nemen en het college op te dragen de aanbevelingen voor het einde van 2011 uit te werken in een plan van aanpak.

Het rapport is in de commissie MSVP van 21 september besproken met de verantwoordelijk wethouder. Op 13 oktober 2011 heeft de raad het besluit vastgesteld om alle aanbevelingen uit het rapport van de rekenkamer over te nemen en het college op te dragen de aanbevelingen voor het einde van 2011 uit te werken in een plan van aanpak. Tijdens de behandeling heeft de raad ook nog zes moties aangenomen:

- 'Geld terug bij wanprestaties taalaanbieders' (motie Fahmel), waarin het college onder meer wordt opgedragen om middelen bij ondermaats presterende taal-aanbieders terug te vorderen;
- 'Controle op inburgeringstrajecten', (motie Middelman e.a.), waarin het college onder meer wordt verzocht systematische controles bij aanbieders van inburgeringscursussen uit te voeren;
- 'Risicobeheersing aanbestedingen' (motie Schonk), waarin het college onder meer wordt verzocht bij de aanbesteding tijdig een risicoanalyse ten aanzien van de gunningscriteria te houden;
- 'Niet goed, geld terug' (motie Baran e.a.), waarin het college wordt verzocht alles op alles te zetten om door de gemeente verstrekt geld bij ondermaats presterende aanbieders terug te krijgen;
- 'Niet goed, geld terug' (motie Cetin e.a.), waarin het college wordt verzocht bij toekomstige aanbestedingen in de voorwaarden strengere sancties op te nemen zodat terugvordering mogelijk is;
- 'Klanttevredenheidsonderzoeken (motie Cetin e.a.), waarin het college wordt verzocht om de resultaten van klanttevredenheidsonderzoeken op te nemen in het bestek en gunningsproces

3-8-4 navolging

Het college heeft tot op dit moment geen plan van aanpak opgesteld. Uit ambtelijk ingewonnen informatie komt naar voren dat de verantwoordelijk wethouder een apart plan van aanpak niet nodig acht, omdat het college middels diverse brieven de raad heeft geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot inburgeringstrajecten. Uit informatie van de griffie komt naar voren dat de voortgang van de opvolging van het rekenkamerrapport aan de orde zal komen in de commissie MVSP. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag is daarmee nog niet duidelijk of het college een plan van aanpak zal opstellen.

3-9 meetbare doelen

De Rekenkamer Rotterdam voert vrijwel jaarlijks een onderzoek uit naar het resultaat-gerichte besturingsmodel van de gemeente. Tijdens een informele rondetafelconferentie in februari 2010 is de toepassing van dit model en de rapportage hierover door de rekenkamer geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een aangepast besturingsmodel waarbij de collegedoelen zouden worden geformuleerd in termen van te realiseren maatschappelijke effecten. Een eerste proeve van dit nieuwe resultaatgerichte besturingsmodel gericht op effecten, is het collegewerkprogramma van het huidige college.

De rekenkamer heeft dit programma onderzocht en hierover op 27 oktober 2010 een brief gestuurd naar de raad. In de brief heeft de rekenkamer aangegeven dat het college een goede eerste stap heeft gemaakt naar een systeem van resultaatgericht bestuur waarin wordt gestuurd op outcome/effecten. De raad nam de aanbevelingen in de brief integraal over. Het college heeft in reactie op de beoordeling van het CWP aangegeven verder te gaan werken aan resultaatgericht bestuur in de richting van het model van de rekenkamer.

Voor 2011 had de rekenkamer een onderzoek in de planning opgenomen gericht op de inbedding van het nieuwe besturingsmodel in de organisatie. De onderzoeksopzet daarvoor is 30 november 2011 aan de raad gestuurd. De werking van het nieuwe model zou moeten blijken uit de bestuursrapportages en het jaarverslag. De eerste en tweede bestuursrapportage 2011 bevatten weinig informatie over de collegedoelen. Om die reden besloot de rekenkamer het onderzoek naar de inbedding van het nieuwe model te combineren met het al voorgenomen onderzoek naar de verantwoording over de collegedoelen in het jaarverslag 2011. Hiervoor is een nieuwe onderzoeksopzet geschreven die binnenkort aan de raad zal worden gezonden. De uitkomsten van het onderzoek zullen begin juni 2012 worden gepubliceerd.

3-10 onderwijshuisvesting

De rekenkamer heeft het onderzoek naar onderwijshuisvesting opgenomen in de onderzoeksplanning 2011. Door interne verschuiving van prioriteiten en gebrek aan onderzoekscapaciteit kon dit onderzoek niet in 2011 worden opgestart. Daarom is de uitvoering van dit onderzoek doorgeschoven naar 2012.

In maart 2012 is de onderzoeksopzet aan de raad gestuurd. Met het onderzoek beoogt de rekenkamer inzicht te geven in de mate waarin het gemeentelijk beleid met betrekking tot onderwijshuisvesting doeltreffend is. Hierbij zal de rekenkamer toetsen of het beleid resulteert (of heeft geresulteerd) in een kwantitatief en kwalitatief passende huisvesting. Daarnaast gaat de rekenkamer na hoe de financiële middelen voor onderwijshuisvesting zijn bepaald en verdeeld. Hierbij zal de rekenkamer nagaan hoe de gemeente hierop toezicht houdt. Tenslotte zal de rekenkamer inzicht bieden in de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd over het onderwijshuisvestingsbeleid en welke sturings- en beheersingsmiddelen de gemeenteraad ter beschikking staan.

De uitvoering van het onderzoek is in februari 2012 gestart en zal tegen het einde van 2012 tot publicatie leiden.

3-11 stadswachten

Bij de behandeling van het onderzoeksplan 2011 van de rekenkamer in de commissie

BVM bleek een breed draagvlak voor een onderzoek naar stadswachten, in het bijzonder vanwege de zwaardere bevoegdheden die stadswachten hebben gekregen (taken die voorheen door de politie werden uitgevoerd). De rekenkamer heeft vervolgens besloten een onderzoek te starten naar het functioneren en presteren van stadswachten in de openbare ruimte. Voor deze keuze speelde ook mee de regelmatige berichtgeving in de media over de taakuitvoering door Stadstoezicht.

Op 1 juli 2011 verzond de rekenkamer de opzet naar de raad. In deze opzet is ook aandacht voor de wijze waarop de stadswachten door Stadstoezicht worden opgeleid, begeleid en aangestuurd. Het onderzoek is in methodisch opzicht uniek voor de Rekenkamer Rotterdam, omdat het grootste deel bestaat uit meeloopdiensten met stadswachten (participerende observatie).

De publicatie van het onderzoek is voorzien begin juni 2012.

3-12 GREX

De economische crisis heeft onder meer gevolgen voor de grondexploitatie. Dit bleek zeer nadrukkelijk begin 2010, toen het college rapporteerde over de herijking van de grondexploities die het had laten uitvoeren. Deze herijking leidde tot een afboeking van circa € 200 miljoen.

De rekenkamer achtte het financiële, bestuurlijke en politieke belang van de risico's in de grondexploitatie dermate groot, dat zij dit onderwerp als nieuw onderzoek heeft toegevoegd aan de planning 2011. De onderzoeksopzet heeft zij op 26 september 2011 aan de raad gezonden. De centrale vragen in dit onderzoek betreffen de kwaliteit van het risicomanagement en de informatievoorziening rond grondexploitaties en de betrokkenheid van de raad bij grondexploitaties.

Begin juni 2012 verwacht de rekenkamer haar rapport uit te brengen over dit onderzoek.

3-13 Organisatie Gemeentelijke Overheid Rotterdam (OGOR)

Op verzoek van de voorzitters van de deelgemeenten verenigd in de Verenigde Rotterdamse Deelgemeenten (VRD) heeft de rekenkamer in oktober van 2011 een feitenreconstructie gemaakt van (een deel van) het OGOR-proces dat heeft geleid tot een geschil tussen deelgemeenten en gemeente. Het geschil is ontstaan naar aanleiding van de verdeling van de taakstelling voor drie sporen in het traject OGOR, te weten de sporen Dienstverlening, Zorg en Welzijn en Jeugd. Deelgemeenten en gemeente zijn niet voor de begroting 2012 hierover tot een akkoord gekomen en hebben daarom de escalatieprocedure zoals opgenomen in de deelgemeenteverordening gestart. Dat betekent dat de gemeenteraad wordt gevraagd een oordeel te geven over het geschil en daarop te besluiten. In casu tijdens de behandeling en vaststelling van de begroting 2012.

De deelgemeenten hebben de rekenkamer verzocht hiervoor een feitenreconstructie te maken van het proces rondom en de inhoudelijke onderbouwing van de deelgemeentelijke en gemeentelijke voorstellen. Opdat een onafhankelijke instantie belanghebbenden van een objectieve analyse kon voorzien. De rekenkamer heeft het verzoek ingewilligd en op 27 oktober 2011 de feitenreconstructie aan de VRD gezonden.

In de feitenreconstructie heeft de rekenkamer aandacht besteed aan het proces, de totale taakstelling, de inhoudelijke onderbouwing van het bod van de deelgemeenten en dat van het college, de verdeling van de taakstelling. De belangrijkste conclusies waren dat de taakstelling gedurende het proces een aantal malen gewijzigd is en dat er geen heldere verdelingscriteria zijn afgesproken/toegepast. Beide factoren hebben een soepel verloop van het proces in de weg gestaan.

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad in technische zin niet afgeweken van het verdelingsvoorstel van het college. De taakstelling is conform het voorstel van het college in de begroting 2012 ingeboekt. Inhoudelijk gezien heeft de raad gereageerd door een motie aan te nemen waarin duidelijkheid over de taakstelling op het spoor Zorg en Welzijn wordt gevraagd (motie 'duidelijkheid taakstelling gebiedsgericht inkoop'). Moties inzake 'bezuinigingen OGOR niet ten koste van uitvoering' en 'reality check OGOR' zijn verworpen.

Inhoudelijk gezien heeft de raad één motie aangenomen die richting geven aan hoe 'langs de lijn van de inhoud' – één van de OGOR-uitgangspunten – de sporen verder moeten worden uitgewerkt. Het gaat om een motie over het spoor Zorg en Welzijn 'menselijke maat in zorg en welzijn'. Verschillende moties over het spoor Dienstverlening waarin is voorgesteld bezuinigingen niet ten koste van de dienstverlening te laten gaan zijn verworpen.

De VRD is momenteel zelf bezig met de uitwerking van een bestuurlijke opdracht die meer helderheid moet scheppen over de gevolgen van het wegvallen van de van Montfransgelden.

3-14 Paradie Overschie

Paradie Overschie is een jaarlijks terugkerend cultureel festival van drie dagen in de deelgemeente Overschie. De eerste editie van het festival is gehouden in 2007 en georganiseerd door de deelgemeente. De deelgemeente Overschie vond het organiseren van het festival geen taak voor de deelgemeente zelf. Daarom nam de deelgemeente na Paradie 2007 het initiatief tot het oprichten van de stichting Paradie Overschie voor het organiseren van het festival Paradie.

De stichting Paradie ontvangt vanaf 2008 jaarlijks incidentele budget- en/of prestatie-subsidies van de deelgemeente Overschie. Ook is in 2009 een garantstelling ad € 100.000 aan de stichting Paradie afgegeven. Deze garantstelling is in datzelfde jaar nog omgezet in een aanvullende subsidie.

Naar aanleiding van de bevindingen van de accountant bij de subsidieverantwoording 2008 en de niet-financiële subsidieverantwoording 2010 van de stichting Paradie Overschie heeft de deelraad op 17 november 2011 vergaderd over de accountants-rapporten van deze stichting. De deelraad Overschie heeft in deze vergadering een motie aangenomen die de rekenkamer verzoekt in de volle breedte een onderzoek uit te voeren naar de subsidieverstreking aan de stichting Paradie Overschie over de jaren 2008, 2009, 2010 en 2011.

De rekenkamer heeft per brief d.d. 24 november 2011 aangegeven aan dit verzoek gehoor te geven. Op 6 februari 2012 heeft de rekenkamer de onderzoeksopzet naar de deelraad gestuurd. Over de uitkomsten van het onderzoek zal de rekenkamer in juni 2012 rapporteren.

3-15 Cultuurhuis Hoogvliet

Het cultuurhuis Hoogvliet is een langlopend project waarvan de eerste plannen dateren uit 1998. Het streven was om het stadshart van Hoogvliet te verlevendigen en de cultuur een impuls te geven. In deze oorspronkelijke plannen bestond het cultuurhuis uit een theaterzaal met 350 stoelen, horecagelegenheden, een bibliotheekruimte en de huisvesting van het stadsdeelkantoor. In latere plannen werd de theaterzaal teruggebracht tot 120 plaatsen. In de deelraadvergadering van 8 december 2011 zijn de plannen nogmaals aangepast. Hierdoor zal het cultuurhuis geen theaterzaal meer herbergen en met name een kantoorfunctie vervullen voor de deelgemeente, aanvuld met o.a. enkele commerciële ruimtes. Na deze aanpassing werd het project omgedoopt tot 'Ons Huis'.

In de deelraad en in de media is veel discussie (geweest) over het cultuurhuis. Punt van discussie hierbij is met name de aanpassingen van de plannen, de onduidelijkheid over de financiële risico's die de deelgemeente loopt en de vraag wie voor het nemen van de risico's de verantwoordelijkheid draagt.

Vanuit de deelraad Hoogvliet is het verzoek gedaan aan de Rekenkamer Rotterdam om een onderzoek uit te voeren naar de besluitvorming rond het cultuurhuis in Hoogvliet. De rekenkamer heeft aangegeven in te stemmen met dit verzoek. De onderzoeksopzet is 19 januari 2012 aan de deelraad gestuurd. Het rapport zal in juni worden gepubliceerd.

3-16 navolging

Als de raad de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer overneemt, moet het college, binnen een door de raad gestelde termijn, met een plan van aanpak komen ter uitvoering van de door de raad overgenomen aanbevelingen. Als aan deze vereiste is voldaan en het plan ligt er, is een eerste vraag of dit plan in voldoende mate invulling geeft aan de aanbevelingen. Als dat het geval is, is de volgende vraag wanneer de maatregelen worden geïmplementeerd en vervolgens of die maatregelen ook het gewenste effect hebben.

In deze paragraaf rapporteert de rekenkamer over de opvolging van in het najaar 2010 gepubliceerde onderzoeken.

3-16-1 WATt heb je ervoor over

De rekenkamer heeft op verzoek van de raad een onderzoek uitgevoerd naar de oorzaken van het faillissement van het poppodium WATt. Het rapport 'WATt heb je ervoor over, inzet gemeente bij een poppodium' is december 2010 naar de raad gestuurd.

De oorzaak van het faillissement bleek te liggen in een complex samenspel van factoren, waarbij de geluidsoverlast die WATT veroorzaakte één van de doorslaggevende factoren was. Verschillende betrokken partijen hebben een rol gespeeld bij het faillissement. Ook de gemeente heeft een rol gespeeld bij het faillissement door de keuzes die ze heeft gemaakt en de verwachtingen die ze heeft gewekt door haar rol bij het podium breed in te vullen. In dit laatste herkende het college zich niet.

Het college heeft aangekondigd dat de aanbevelingen die in het rapport zijn opgenomen worden betrokken bij de nog op te stellen popvisie. Het rapport is op

12 januari 2011 en 23 februari 2011 behandeld in de commissie Jeugd, Onderwijs, Cultuur en Samenleving (JOCS). De behandeling van het rapport in de raad vond plaats op 17 maart 2011. De raad heeft het voorstel overgenomen om alle conclusies te onderschrijven en de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Ook de conclusie inzake de gewekte verwachtingen is, geamendeerd, onderschreven. Verder heeft de raad een motie aangenomen waarin hij aangeeft dat 'voldoende' niet genoeg is en het college vraagt om meer informatie te delen met de raad.

Op 5 april 2011 heeft de wethouder een brief inzake popsector naar de gemeenteraad gestuurd (kenmerk 11dkc112) met daarin de voornemens voor de Rotterdamse popsector en in het bijzonder aangaande de ontwikkeling van een nieuw grootstedelijk poppodium. In deze brief staat nadrukkelijk vermeld dat de aanbevelingen van de rekenkamer in iedere fase van het proces worden overgenomen.

Mede naar aanleiding van de conclusies van het onderzoek van de rekenkamer, kondigde de curator van het failliete poppodium WATT in april 2011 aan de gemeente Rotterdam voor de rechter te dagen. De inzet was de door schuldeisers (exclusief de gemeente) geleden schade van circa € 2,5 miljoen. Deze zaak kwam in december 2011 voor behandeling in de rechtbank. De rechter heeft eind januari 2012 de claim van de curator jegens de gemeente Rotterdam afgewezen.

3-16-2 tijd om te verkopen

De rekenkamer heeft 31 augustus 2010 haar rapport gepubliceerd over de aankoop, het beheer en afstoot van woningen door het OBR. Uit dat onderzoek blijkt dat de meeste woningen van de gemeente geen doel meer dienen en daarom te lang in bezit zijn. Ook bleek dat bij gemeentelijk woningbezit er sprake is van achterstallig onderhoud en er in gemeentelijke panden hennepplantages zijn aangetroffen. Op basis van de conclusies en het gegeven dat volgens B en W de gemeente geen verhuurbedrijf is, zijn vijf aanbevelingen geformuleerd. Het rapport is 8 september 2010 gepubliceerd. Het college gaf in zijn reactie aan veel te herkennen in de bevindingen, conclusies en aanbevelingen. Zij omarmden de aanbevelingen en namen deze over.

Tijdens de vergadering van de commissie Fysieke Infrastructuur en Buitenruimte van 13 oktober 2010 zei de wethouder toe de commissie te informeren over de criteria die op verkoop van gemeentelijk onroerend goed worden toegepast. Ook zal er periodiek in bestuursrapportages en jaarverslagen over de voortgang van de verkoop gerapporteerd worden. Als laatste gaf de wethouder aan driemaandelijks controles op illegale praktijken in gemeentelijk vastgoed te houden.

Het rapport werd vervolgens op 16 december 2010 in de raad behandeld. In de raad werd een amendement aangenomen om toegezegde driemaandelijks controles te wijzigen in jaarlijkse fysieke controles. Dit geldt ook voor het voorstel om alle aanbevelingen over te nemen. Hierbij is de deadline voor het plan van aanpak, waarin de behandeling van de aanbevelingen wordt beschreven, gesteld op 1 maart 2011.

In een e-mail van 16 juni 2011 heeft het OBR aan de rekenkamer laten weten geen plan van aanpak te hebben opgesteld, maar wel de aanbevelingen op te volgen. Op dat moment was het OBR van plan om hierover een brief aan de commissie FIBS op te stellen. Deze brief is er echter niet gekomen. Wel heeft het OBR de rekenkamer geïnformeerd over hoe het met de concrete aanbevelingen is omgegaan:

verkoop targets

Het college van burgemeester en wethouders houdt vast aan het staand beleid dat de gemeente geen verhuurbedrijf is. Het college formuleert verkooptargets voor het tijdelijk woningbezit, daarbij rekening houdend met de huidige marktomstandigheden, en stuurt daarop. Op 4 mei 2011 is de commissie FIBS middels een brief geïnformeerd over het verkoopbeleid van OBR vastgoed. Hierin stelde de wethouder dat het sommige panden aan wilde houden vanwege het verdienvermogen. De richtlijnen die hij hierbij wilde hanteren zou hij naar de raad sturen. Dit is in maart 2012 nog niet gebeurd.

passend beheerniveau

Volgens Stadsontwikkeling is de woningportefeuille op object niveau doorlopen, zodat voor iedere woning duidelijk werd welke aanpak er is of kan worden geformuleerd, deze informatie is omgezet in een plan van aanpak voor de totale woningportefeuille. De veranderde financiële situatie waarin de gemeente verkeert, heeft de wethouder echter doen besluiten om dit plan vooralsnog niet uit te voeren. De daarvoor benodigde investeringen zijn te groot.

woningregistratiesystemen

Het college moet zorgdragen voor een adequaat woonregistratiesysteem. Gelet op de uitkomsten van het onderzoek, betekent dit onder meer dat het systeem op onderdelen nog op orde moeten worden gebracht (valide informatie).

Op 23 februari 2011 is de commissie FIBS geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar 4400 . De directeur gebiedsontwikkeling is op basis van deze rapportage dossier voor dossier begonnen met de aanpak van de geconstateerde mismatch (tussen de gemeentelijke administratie en het kadaster). De gedachte is dat niet kan worden volstaan met een integraal plan van aanpak omdat van elk dossier verondersteld wordt dat er eigen specifieke knelpunten zijn, die de oorzaak vormt van het verschil tussen de eigen administratie en het kadaster. De wethouder schrijft dat hij de directeur gebiedsontwikkeling van het OBR gevraagd heeft om eind mei 2011 met een plan van aanpak te komen, om dit vervolgens te kunnen bespreken met de commissie FIBS.

Op 16 juni 2011 was nog niet duidelijk hoe Stadsontwikkeling dit grote aantal dossiers op orde wil gaan brengen. Stadsontwikkeling schreef: 'Daarom is er voor gekozen werkende weg een aanvang te maken met het oplossen van de mismatch. Gezien het feit dat het om veel dossiers gaat, wordt er bekeken of capaciteit verkregen kan worden uit de mobiliteitspool om de dossiers verder uit te werken.' Een plan van aanpak is niet aan de commissie FIB voorgelegd.

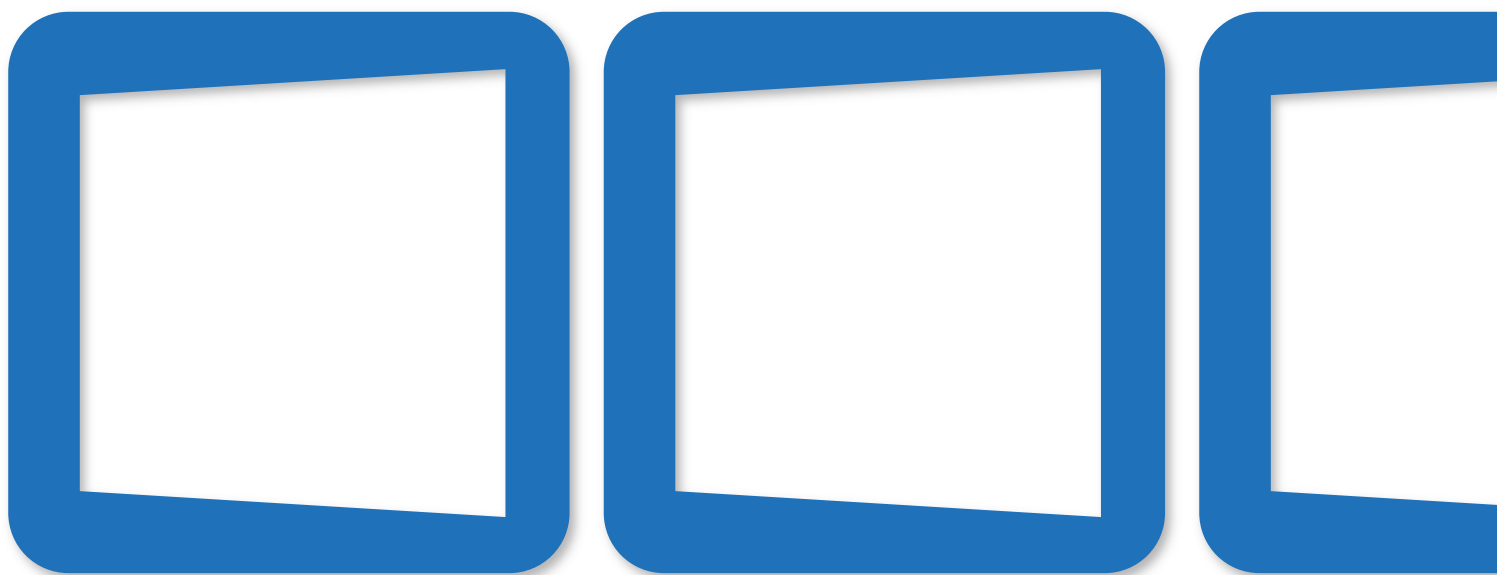
informatievoorziening verkoop

Het college zou de raad in bestuursrapportages en jaarverslagen informeren over de keuzes die door het OBR zijn gemaakt over het wel of niet verkopen van moeilijk te verkopen woningen en de uitkomsten van deze keuzes. Dat is nog niet gebeurd voor de verkoop van gemeentelijke panden.

controles

Het college dient minimaal jaarlijks fysieke controles van risicovolle panden uit te voeren, ook de panden die bij leegstandsbeheerders zijn ondergebracht. Het college moet hier de raad over informeren in bestuursrapportages en jaarverslagen.

Een eerste rapport over controles was in september 2011 gereed. De wethouder heeft vervolgens mede naar aanleiding van de interim controle van de accountant besloten om de controle uit te breiden. Hiermee is de gemeente in november 2011 begonnen. In maart 2012 werkt het college aan een brief om de commissie FIBS te informeren over de controles.

Barendrecht, Lansingerland, Rotterdam

4 overige onderzoeken en projecten

4-1 inleiding

In zijn visiedocument heeft de directeur Rekenkamer Rotterdam onder meer aangegeven het werkterrein van de rekenkamer te willen uitbreiden naar de stadsregio. Het eerste tastbare resultaat van dit beleid is het onderzoek op verzoek van de stadsregio naar de kosteneffectiviteit van de maatregelen die genomen worden ten behoeve van de sociale veiligheid in het openbaar vervoer.

Als uitvloeisel van de visie loopt er een project ter ondersteuning van de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba bij het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamer en een project rond de auditfunctie in de publieke sector.

4-2 sociale veiligheid openbaar vervoer

4-2-1 veilig op weg

Op 23 juni 2011 deed de Stadsregio Rotterdam een verzoek bij de rekenkamer voor een onderzoek naar de kosteneffectiviteit van de maatregelen die genomen worden ten behoeve van de sociale veiligheid in het openbaar vervoer. Dit onderzoek is gepubliceerd op 1 december 2011 en daarmee formeel aangeboden aan de leden van het algemeen en dagelijks bestuur van de Stadsregio Rotterdam.

In het onderzoek zijn de effecten van mobiele controleteams, conducteurs, camera-toezicht en de tourniquets op de subjectieve (waarderingcijfer) en objectieve veiligheid onderzocht. Het effect van de mobiele controleteams is onwaarschijnlijk, waar die van de conducteurs waarschijnlijk is. Beide maatregelen kosten € 14 mln per jaar. Van camera's op de metrostations blijkt een preventieve werking wat betreft incidenten uit te gaan. De tourniquets op de metrostations hebben geleid tot een scherpe daling van het aantal incidenten. Aangezien de jaarlijks kosten van deze relatief laag zijn (rond de € 2 mln) zijn deze maatregelen wat betreft de sociale veiligheid kosteneffectiever dan die van de conducteurs en controleurs.

Ook is het effect van controleurs en conducteurs en de tourniquets op zwartrijden onderzocht. Deze maatregelen hebben daarop een gunstig effect. Het is evenwel de vraag in hoeverre zwartrijden een zaak van sociale veiligheid is. De meeste baten van het tegengaan van zwartrijden gaan niet af van het budget sociale veiligheid maar vloeien terug naar de exploitatie van de RET, terwijl de kosten van controleurs en conducteurs wel uit dat budget komen. Ook heeft de rekenkamer geconcludeerd dat het toezicht van de stadsregio op de door RET geleverde prestaties en gemaakte kosten tekortschoot.

De rekenkamer beveelt de stadsregio onder meer aan de huidige inzet van conducteurs, controleurs en cameratoezicht te heroverwegen, in het licht van hun effecten op de sociale veiligheid. Een andere aanbeveling is om de kosten en baten uit dezelfde budgetten te laten komen en om het toezicht op de RET te versterken.

4-2-2 reactie dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur heeft alle aanbevelingen overgenomen.

4-2-3 behandeling

Het rapport is op 14 december 2011 in het algemeen bestuur van de Stadsregio aan de orde geweest. Hierbij is besloten het rapport in twee portefeuillehoudersoverleggen inhoudelijk te behandelen.

Op 12 januari 2012 en op 8 februari 2012 is het rapport inhoudelijk besproken in het portefeuillehoudersoverleg Verkeer en Vervoer respectievelijk Bestuur, Organisatie, Communicatie en Middelen. De leden gingen akkoord met het voorstel van het dagelijks bestuur om met een nieuw beleid ten aanzien van de sociale veiligheid te komen, waarbij de rekenkameraanbevelingen ten aanzien van de inzet van controleurs, conducteurs en het aantal fte's voor het uitlezen van camera's zullen worden meegenomen.

Op 21 maart 2012 is het rapport ook besproken in de commissie van EHMV van de gemeente Rotterdam. Het dagelijks bestuur van de stadsregio zal met gebruikmaking van het rekenkamerrapport in mei met een nieuw beleidskader sociale veiligheid komen en dit aan de commissie EHMV voorleggen.

4-3 Rekenkamer BES

Eerder meldde de rekenkamer in haar jaarverslagen 2009 en 2010 dat met de Algemene Rekenkamer en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) oriënterende gesprekken zijn gevoerd over een mogelijke rol van de Rekenkamer Rotterdam bij de nieuwe gemeenten in het Caribisch gebied: Bonaire, St. Eustatius en Saba. Naar aanleiding daarvan heeft de rekenkamer een presentatie verzorgd voor een delegatie van besturen en statenleden van die eilanden (georganiseerd door VNG-internationaal). Dit bezoek en de contacten met VNG-internationaal hebben geleid tot het verzoek aan de Rekenkamer Rotterdam om een concreet stappenplan te schrijven waarlangs een volwaardige rekenkamer BES moet kunnen worden gerealiseerd.

De rekenkamer heeft het gevraagde stappenplan opgesteld en besproken met VNG-internationaal (dat de regie en het budget had) en het Ministerie van BZK. Vervolgens heeft de rekenkamer via onder meer de VNG en het College financieel toezicht (op de Nederlandse Antillen) geprobeerd afspraken te maken met de eilandsraden en overige relevante actoren om het plan te bespreken. Dat bleek op deze indirecte wijze niet goed te werken. Het ministerie heeft mede naar aanleiding hiervan besloten dit project en het bijbehorende budget (€ 57.500) over te hevelen naar de rekenkamer.

Eind 2011 is de rekenkamer in contact gekomen met een voormalige gezaghebber van Bonaire. Via dat contact is het gelukt om begin 2012 afspraken te maken voor een bezoek aan de eilandsraden van Bonaire en Sint Eustatius alsmede de griffiers en de wvd. gezaghebber van Bonaire. Belangrijkste uitkomsten van dit bezoek zijn dat beide gemeenten instemmen met een gezamenlijke rekenkamer BES en met de ondersteuning van de Rekenkamer Rotterdam daarbij.

Het project zal het komende halfjaar voortvarend worden voortgezet met als streven de oprichting van de gezamenlijke rekenkamer BES per 10 oktober dit jaar.

4-4 auditfunctie publieke sector

De auditfunctie in de publieke sector is sterk in beweging. Voorbeelden zijn de herverdeling van taken tussen de externe auditor (Ernst&Young) en interne auditor (Audit Services Rotterdam) in Rotterdam en de centralisatie van de auditdiensten bij het Rijk.

Naar aanleiding hiervan is de Rekenkamer Rotterdam samen met de Algemene Rekenkamer een project gestart dat tot doel heeft meer inzicht te krijgen in de rollen en rolopvattingen van de diverse auditors (financial, operational, edp, intern, extern) om op deze wijze een bijdrage te leveren aan een doelmatige en doeltreffende inrichting van de controletoren binnen de diverse geledingen van de publieke sector.

Hiertoe zijn in 2011 drie expert meetings georganiseerd met auditors, wetenschappers en opdrachtgevers. Juni 2012 krijgt dit een vervolg met een afsluitende conferentie.

5 organisatie

5-1 implementatie visie

De verdere implementatie van de visienota heeft ook in 2011 zijn beslag gekregen. Vooral de verbreding van de productenportefeuille is daarbij centraal gesteld en heeft geleid tot een behoorlijk aantal ex ante onderzoeken, waarin kaderstelling centraal is komen te staan. Deze verschuiving naar de voorkant van het politiek bestuurlijke beleidsproces moet overigens wel met de nodige waarborgen worden omkleed teneinde te voorkomen dat de rekenkamer hiermee (te veel) deel gaat uitmaken van het politieke proces. Een goede communicatie tussen rekenkamer en raad kan hier behulpzaam zijn.

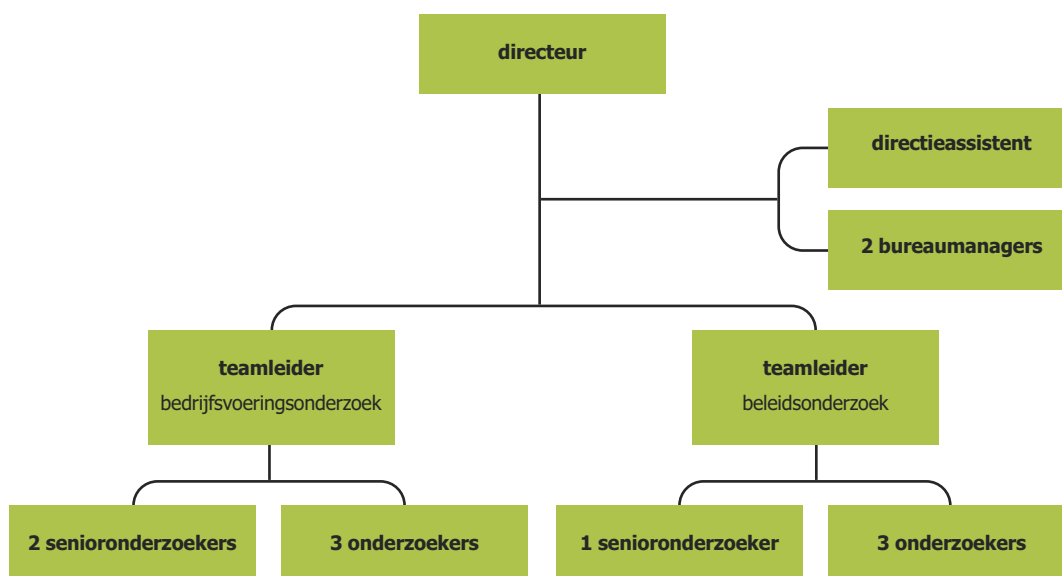
Daarnaast is op het vlak van de verbreding van het werkingsgebied van de rekenkamer voor het eerst op verzoek van de stadsregio een onderzoek uitgevoerd naar de sociale veiligheid in het openbaar vervoer. Ook zijn er belangrijke stappen gezet in de totstandkoming van een gezamenlijke rekenkamer op de BES eilanden. Tot slot heeft er vorig jaar een onderzoek plaatsgevonden naar de samenwerking tussen de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk. De uitvoering van dit onderzoek vond gezamenlijk plaats door de drie respectievelijke rekenkamer(commissies).

5-2 medewerkers

5-2-1 organogram

Het bureau van de rekenkamer heeft totaal 15 medewerkers. Het organogram van de rekenkamer ziet er als volgt uit.

figuur 5-1

5-2-2 taakstelling

Met ingang van 2012 heeft de Rekenkamer Rotterdam zich een taakstelling opgenomen van 10% van de netto begroting, uiteindelijk te realiseren per 2014. Vooruitlopend hierop is in 2011 een reorganisatieplan opgesteld dat voorziet in een krimp van de organisatie in 2014 met 1,67 fte. Het betreft een krimp in het bureau management (te realiseren eind 2012) en in de onderzoeksformatie (te realiseren in 2014).

5-3 P&O-beleid

5-3-1 functionerings- en beoordelingsgesprekken

Met ingang van 2011 hanteert de rekenkamer ook het instrument van planningsgesprekken, naast de al bestaande functionerings- en beoordelingsgesprekken. In 2011 zijn met alle medewerkers deze gesprekken gevoerd, behoudens met een enkele medewerker vanwege ziekteverzuim.

5-3-2 werving en selectie

In de loop van 2011 zijn twee onderzoekers vertrokken (waarvan één ultimo 2011). Hiervoor zijn twee nieuwe medewerkers zijn aangetrokken die begin 2012 zijn begonnen. Gelet op de taakstelling (zie 5-1-2) betreft het vooralsnog tijdelijke dienstverbanden.

De rekenkamer probeert doorlopend stagiairs te interesseren voor het onderzoek bij de rekenkamer. Begin 2011 waren drie stagiairs van de opleiding bestuurskunde van de EUR bij de rekenkamer werkzaam. Halverwege 2011 werd het onderzoeksteam naar de grondexploitaties versterkt met een student van de opleiding Technische Bestuurskunde van de TU Delft. Het team ondersteuning is het gehele jaar versterkt geweest met een stagiaire van het Zadkinecollege en later Albedacollege.

5-3-3 opleidingen

In 2011 is een beleidskader ontwikkeling, opleiding en mobiliteit vastgesteld. Hierin staan richtlijnen op grond waarvan opleidingswensen, begeleidingstrajecten e.d. kunnen worden gehonoreerd. Met dit beleidskader is vormgegeven aan een vorm van permanente educatie voor de medewerkers.

In 2011 hebben medewerkers diverse soorten opleidingen en trainingen gevolgd, zoals communicatietrainingen en een post doctorale opleiding als Public Sector Auditing. Eén medewerker heeft in 2011 haar opleiding voor Operational Auditor met succes afgerond.

5-3-4 ziekteverzuim

Voor de Rekenkamer Rotterdam was het doel in 2011 een ziekteverzuimpercentage van 3,8%. In 2010 was het ziekteverzuim hoger dan deze norm, namelijk 6,28%. Uit tabel 5-1 blijkt dat dit voor de helft wordt veroorzaakt door langdurig ziekteverzuim. In de tweede helft van het jaar raakte een medewerker langdurig ziek (niet werk gerelateerd). Gelet op de relatief geringe formatie van de rekenkamer, heeft een dergelijke ziektegeval een groot effect op het totale ziekteverzuim.

tabel 5-1: kengetallen ziekteverzuim

kengetallen ziekteverzuim	verslag 2001 (nulmeting)	verslag 2007	verslag 2008	verslag 2009	verslag 2010	verslag 2011
ziekteruimpercentage	4,60 %	9,30 %	2,10 %	6,65 %	12,13%	6,28%
kort verzuim (1 t/m 7 dagen)	0,10 %	0,50 %	1,50 %	1,45 %	0,89%	2,32%
middellang verzuim (8 t/m 42 dagen)	0,80 %	0,70 %	0,60 %	1,42 %	0,32%	0,54%
lang verzuim (vanaf 43 dagen)	3,70 %	8,10 %	0,00 %	3,78 %	10,92%	3,42%

5-3-5 formatie en arbeidskosten

In 2011 is ten opzichte van 2010 de gemiddelde loonsom zo goed als gelijk gebleven. Per 31 december 2011 is de gerealiseerde formatie iets kleiner dan per 31 december 2011 vanwege het vertrek van een onderzoeker per 1 november 2011. Dit verklaart ook de licht kleinere bezetting in gemiddelde fte. In 2012 is voor de vertrokken medewerker een onderzoeker op tijdelijke basis aangetrokken.

tabel 5-2: formatie, bezetting en loonkosten

	verslag 2007	verslag 2008	verslag 2009	verslag 2010	plan 2011	verslag 2011
formatie per 31/12	13,2	13,2	14,2	14,2	14,2	13,1
medewerkers per 31/12	14	14	15	15	15	14
bezetting in gem. fte	10,9	12,7	11,9	13,9	14,2	14,1
loonkosten	€ 655.730	€ 892.102	€ 792.339	€ 1.002.045	€ 1.059.000	€ 1.034.739
gemiddelde loonsom	€ 60.159	€ 70.244	€ 66.583	€ 72.089	€ 74.577	€ 73.386

In 2011 is voor € 131.000 uitzendkrachten besteed (tabel 5.3). Dit betrof deels uitzendkrachten ter vervanging van zieke medewerkers, deels de inhuur van specifieke expertise waarover de rekenkamer zelf niet of maar beperkt beschikt en inhuur in verband met de additionele budgetten die de rekenkamer heeft verkregen voor de onderzoeken op verzoek van deelgemeenten en de stadsregio.

Een uitzendkracht is ingehuurd om onderbemensing door ziektes in het team ondersteuning te voorkomen (€ 6.600). Er is via het ConcernMobiliteitsCentrum geprobeerd om een tijdelijke vervanger uit het concern te werven, maar dit is door gebrek aan belangstelling niet gelukt. Ten behoeve van het onderzoek naar de sociale veiligheid in het openbaar vervoer zijn onderzoekers van ConQuaestor (€ 28.000) en Regioplan (€ 25.500) ingehuurd. Onderzoekers van Regioplan hebben ook bijgedragen aan het onderzoek naar de stadswachten (Rekenkamer Rotterdam; € 21.600) en de Wmo in Lansingerland (Rekenkamer Lansingerland; € 14.400). Verder is specifieke expertise ingehuurd ten behoeve van het onderzoek naar de grondexploitaties (RIGO; € 33.000). Het overgrote van deze kosten konden worden gedekt uit de reguliere baten van de gemeente Lansingerland (€ 14.400) en incidentele baten van de Stadsregio Rotterdam (€ 50.000), de deelgemeente Hoek van Holland (€ 20.000) en van Albrandswaard en Ridderkerk (ten behoeve van een onderzoek naar de BAR-samenwerking; € 26.000). Wanneer voor deze incidentele baten en kosten wordt gecorrigeerd, is het totale

budget voor externe inhuur in 2011 met bijna een kwart onderschreden (€ 29.000 in plaats van € 45.000).

tabel 5-3: personeel derden

extra personeel	verslag 2007	verslag 2008	verslag 2009	verslag 2010	plan 2011	verslag 2011
inhuur	360.402	260.794	152.000	88.000	45.000	131.000

5-3-6 Medewerkerstevredenheidsonderzoek

In juni 2011 zijn de uitkomsten van het Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) van de rekenkamer verschenen. De resultaten waren zeer positief. Ten opzichte van andere onderdelen van het concern scoorde de rekenkamer op tweederde van de bevraagde onderdelen beduidend positiever. Punt van aandacht zijn de relatief geringe loopbaanmogelijkheden die rekenkamermedewerkers ervaren, hoewel dit inherent is aan een kleine organisatie als de rekenkamer. Op een speciaal belegde retraite heeft de leiding met de medewerkers hierover gesproken. Het in 2011 opgestelde beleidskader voor ontwikkeling, opleiding en mobiliteit (zie 4-2-3) dient bij te dragen aan het verder vormgeven van de loopbaanmogelijkheden van medewerkers.

5-3-7 archief

In 2011 zijn de laatste acties ondernomen om het statische archief te saneren. In de loop van 2012 zullen delen daarvan ter bewaring worden overgebracht naar het Gemeentearchief.

5-4 bedrijfsvoering

5-4-1 productie

Als prestatie-indicator is gekozen voor het aantal op onderzoek gebaseerde publicaties.

tabel 5-4: publicaties 2008-2011

prestatie-indicator	rekenkamer	realisatie 2009	realisatie 2010	planning 2011	realisatie 2011
onderzoeksrapporten	Barendrecht	0	2	1	1
	Lansingerland	1	1	1	1
	Rotterdam – gemeente	4	6	10	3
	Rotterdam – deelgemeente	0	1	1	1
Brieven	Rotterdam – gemeente		3	1	3
	Rotterdam – deelgemeente				2

Onderzoeksrapporten zijn het belangrijkste product van de rekenkamer. Het aantal rapporten dat de rekenkamer publiceert is afhankelijk van de beschikbare onderzoekscapaciteit, de complexiteit van de onderzoeken en de doorlooptijd. Het aantal publicaties fluctueert daardoor van jaar tot jaar.

Het oorspronkelijk aantal geplande publicaties wijkt dit jaar sterk af van het werkelijke aantal publicaties. Belangrijke oorzaken zijn de langdurig ziekte van een senior onderzoeker, het vertrek van twee medewerkers en het starten van een aantal niet geplande (verzoek-)onderzoeken (Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer, Paradie Overschie, Cultuurhuis Hoogvliet). Dit leidde tot een herverdeling van de capaciteit en langere doorlooptijden van onderzoeken. De eerste helft van 2012 zullen daardoor naar verhouding veel rapporten worden gepubliceerd.

Naast rapporten schrijft de rekenkamer ook brieven aan de raad over veelal ex ante, kaderstellende onderzoeken met korte doorlooptijd en weinig onderzoekscapaciteit. In 2011 betrof dit twee brieven over het onderzoek dat de rekenkamer heeft uitgevoerd op verzoek van de Vereniging van Rotterdamse Deelgemeenten. Dit onderzoek betrof de verdeling van de financiële taakstelling in het traject Organisatie Gemeentelijke Overheid Rotterdam (OGOR). Hierover heeft de rekenkamer per brief gerapporteerd in oktober en november 2011. Verder heeft de Rekenkamer Rotterdam brieven gestuurd aan de raad met haar visie op actuele thema's: accountantscontrole versus internal audit en weerstandsvermogen. Ook met dergelijke brieven wil de rekenkamer een bijdrage leveren aan de verbetering van het openbaar bestuur.

5-4-2 kosten van de onderzoeken

tabel 5-5: begrote en gerealiseerde kosten onderzoeken Rekenkamer Rotterdam

onderzoek	dagen		gemiddeld tarief*	kosten
	<i>gepland</i>	<i>gerealiseerd</i>		
baat het niet dan kost het wel	100	234	920	218.760**
een slag in de lucht	200	314	920	288.880
geen goede papieren	60	64	920	58.880
tussen de regels door	60	140	920	128.800
OGOR	-	10	920	9.200
Veilig op weg	120	113	920	100.420**

* tarieven RR inclusief alle overhead, exclusief de directeur.

** inclusief de kosten van externe inhuur

Onderdeel van het proces waarbij het onderzoeksprogramma voor het komende jaar wordt vastgesteld door de rekenkamer, is het begroten van het aantal dagen dat de onderzoeken mogen kosten. Dat aantal wordt in hoge mate bepaald door de probleemstelling en bijbehorende onderzoeksvragen, de daarvan afgeleide scope en diepgang van het onderzoek en de complexiteit van het onderwerp. Daarnaast zijn ook de hoge kwaliteitseisen die gesteld worden aan rekenkameronderzoek een belangrijke factor.

Het onderzoek ICT II, baat het niet dan kost het wel, was oorspronkelijk geraamd op 130 dagen. Uiteindelijk zijn inclusief inhuur 234 dagen gerealiseerd. De belangrijkste oorzaak was het ontbreken van een goede administratie bij de diensten van de kosten en baten van ICT. Veel data was niet aanwezig, niet makkelijk te ontsluiten of vergde aanvullend onderzoek. Daarnaast speelde de langdurige uitval van één van de onderzoekers een rol.

Het onderzoek luchtkwaliteit, 'Een slag in de lucht', was een samenwerkingsverband van de rekenkamers van vier grote steden (samen met de Rekenkamer Amsterdam, Rekenkamer Utrecht en Rekenkamer Den Haag). Dit was de eerste keer dat de vier rekenkamers gezamenlijk een onderzoek uitvoerde. De coördinatie en afstemming kostte echter veel meer tijd dan vooraf ingeschat. Ook bleek het onderwerp technisch veel complexer dan vooraf ingeschat. Door deze factoren zijn meer dagen besteed dan oorspronkelijk gepland.

Het onderzoek naar de subsidies voor de Stichting Get Hoekt bleek bovendien complexer dan vooraf was ingeschat. De verschillende belangen en mogelijke verstrengeling daarvan maakte het noodzakelijk een meer diepgaand onderzoek uit te voeren dan voorzien. Er moesten meer personen worden geïnterviewd en er moest meer tijd worden geïnvesteerd in de controle van de administratie van Get Hoekt.

6 jaarrekening Rekenkamer Rotterdam

6-1 resultatenrekening

tabel 6-1: resultatenrekening Rekenkamer Rotterdam 2011 (in €)

	rekening 2010	begroting 2011	rekening 2011	begroting 2012
loonbetalingen en sociale premies	1.013.063	1.059.000	1.068.111	1.063.000
personeel van derden	88.285	45.000	131.195	45.000
huisvestingskosten	125.776	130.000	127.483	125.000
goederen en diensten	168.092	142.000	138.779	127.000
automatiseringskosten	53.920	54.000	64.660	50.000
kapitaallasten	63.910	62.000	61.910	62.000
totaal uitgaven	1.513.046	1.492.000	1.592.138	1.472.000
bijdrage gemeente Rotterdam	1.345.000	1.341.000	1.341.000	1.315.000
bijdrage gemeente Barendrecht	72.255	60.000	83.435	60.000
bijdrage gemeente Lansingerland	67.867	81.000	72.370	83.000
overige inkomsten	62.906	10.000	147.960	14.000
totaal inkomsten	1.548.028	1.492.000	1.644.765	1.472.000
saldo	34.982	0	52.627	0
toevoeging/onttrekking reserves	0		0	
resultaat	34.982	0	52.627	0

6-2 toelichting op de resultatenrekening

6-2-1 algemeen

Met ingang van 2006 zijn de onderdelen Raad/Commissies, Griffie, Gemeentelijke Ombudsman en Rekenkamer Rotterdam afgesplitst van de kostenplaats Bestuur. Gezamenlijk vormen zij sindsdien de kostenplaats Raad.

De jaarrekening van de Rekenkamer Rotterdam is eerder gepubliceerd als onderdeel van de kostenplaats Raad.

6-2-2 begroting 2011

In 2011 zijn er geen herzieningen geweest van de begroting 2011.

6-2-3 resultaat

Het resultaat 2011 bedraagt € 53.000 positief. De rekenkamer heeft aan de gemeenteraad voorgesteld om dit resultaat toe te voegen aan de egalisereserve van de rekenkamer.

6-2-4 uitgaven

loonbetalingen en sociale premies

De personeelskosten zijn licht hoger dan begroot. Dit is het gevolg van enkele nabetalingen c.q. salariscorrecties voorgaand jaar; in feite zijn de personeelskosten conform de begroting 2011.

personeel van derden

In 2011 heeft de Rekenkamer zich conform de begroting bij diverse onderzoeken laten ondersteunen door externe deskundigen. De bekostiging hiervan is grotendeels gerealiseerd uit de extra opbrengsten.

huisvestingskosten

De huisvestingskosten bestaan uit de huur, de servicekosten, de energiekosten en de kosten van facilitaire dienstverlening door de Servicedienst Rotterdam voor de kantoorruimte van de Rekenkamer Rotterdam aan de Meent (Minervahuis II). Deze kosten zijn conform hetgeen er oorspronkelijk begroot was.

goederen en diensten

Hier zijn de uitgaven verantwoord van alle overige kosten gemaakt door de Rekenkamer Rotterdam. De lichte onderbesteding van het budget is met name te wijten aan het voeren van een zuinig beleid inzake deze kosten.

automatiseringskosten

De automatiseringskosten betreffen de gehele ICT voorziening van de Rekenkamer Rotterdam. Deze ICT voorziening wordt afgenomen bij de Servicedienst Rotterdam en is in 2011 hoger dan begroot als gevolg van prijsstijgingen en uitbreidingen.

kapitaalslasten

De kapitaallasten betreffen de lasten inzake de renovatie en uitbreiding van de huisvesting van de Rekenkamer Rotterdam in 2006. De lasten zijn conform de begroting.

6-2-5 inkomsten

bijdrage gemeente Rotterdam

De rekenkamer is onderdeel van de gemeente Rotterdam. Naast haar activiteiten voor de gemeente Rotterdam heeft de rekenkamer ook nog de mogelijkheid om de rekenkamerfunctie bij andere gemeenten in te vullen. De daarbij gegenereerde inkomsten zijn extra en verlagen de uiteindelijke kosten voor de gemeente Rotterdam.

bijdrage gemeente Barendrecht

Dit betreft de vergoeding van de gemeente Barendrecht ten behoeve van de uitoefening van de rekenkamerfunctie in Barendrecht. In 2011 zijn er meer onderzoeksuren besteed dan begroot. Hierdoor is meer in rekening gebracht bij de Rekenkamer Barendrecht en is de opbrengst voor de Rekenkamer Rotterdam hoger dan begroot.

bijdrage gemeente Lansingerland

Dit betreft de vergoeding van de gemeente Lansingerland ten behoeve van de uitoefening van de Rekenkamerfunctie in Lansingerland. In 2011 zijn er minder

onderzoeksuren besteed dan begroot. Hierdoor is minder in rekening gebracht bij de Rekenkamer Lansingerland en is de opbrengst voor de Rekenkamer Rotterdam lager dan begroot.

overige inkomsten

De overige inkomsten betreffen extra gegenereerde inkomsten in verband met uitgevoerde onderzoeken voor deelgemeente Hoek van Holland, de gemeente Ridderkerk, de gemeente Albrandswaard en de Stadsregio, alsook enkele nagekomen baten in verband met voorgaande jaren en een zwangerschapsuitkering.

6-3 balans

tabel 6-2: balans Rekenkamer Rotterdam per 31 december 2011 (in €)

activa	2011	2010	passiva	2011	2010
vaste activa	248.000	298.000	vaste passiva	389.692	439.692
materiële vaste activa	248.000	298.000	<i>eigen vermogen</i>		
			bestemmingsreserves	141.692	141.692
			<i>vreemd vermogen</i>		
			langlopende schulden	248.000	298.000
vlottende activa	634.311	403.615	vlottende passiva	492.619	261.963
<i>kortlopende vorderingen</i>			<i>kortlopende schulden</i>		
debiteuren	86.941	23.778	crediteuren	95.032	93.248
overlopende activa	61.541	91.666	overlopende passiva	397.587	168.675
<i>liquide middelen</i>					
kas-, bank-, giroaldi	485.857	288.171			
totaal activa	882.311	701.615	totaal passiva	882.311	701.615

6-4 toelichting op de balans

6-4-1 activa

materiele vaste activa

De post materiele vaste activa betreft de investering van de renovatie en uitbreiding van de kantoorruimte aan de Meent (Minervahuis II). Eind 2006 is deze herhuisvesting afgerond en op de balans geactiveerd. In 2007 heeft de eerste afschrijving plaatsgevonden (10% van de aanschafwaarde).

debiteuren

Dit betreft de stand van de openstaande debiteuren (lees: openstaande verkoopfacturen) ultimo 2011.

overlopende activa

De post overlopende activa betreft met name de vordering op het BTW Compensatiefonds over het jaar 2011 als ook enkele vooruitbetaalde kosten t.b.v. het jaar 2012 inzake huur gebouw, servicekosten en vooruitbetaalde NS-abonnementen.

kas-, bank-, girosaldi

Het saldo van de liquide middelen betreft het saldo van de kleine kas en de saldi bij de ABN AMRO bank en de BNG.

6-4-2 passiva

bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve van de Rekenkamer Rotterdam bestaat uit een egalisatie-reserve die als doel heeft om de continuïteit van de onderzoeken te waarborgen. De reserve kent een maximum van 15% van het begrote personeelsbudget.

In 2011 heeft er geen mutatie plaatsgevonden omdat bij de uitwerking van de vaststelling van de jaarrekening 2010 door de gemeenteraad er geen voorstellen hiertoe zijn gedaan.

Bij de jaarrekening 2011 is voorgesteld aan de gemeenteraad om een bedrag van € 53.000 toe te voegen aan de reserve en het maximum van de reserve te zetten op € 250.000. Naar verwachting zal de gemeenteraad hier in juni 2012 definitief een besluit over nemen.

langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen de financiering van de materiele vaste activa.

crediteuren

De overige schulden betreffen de stand van de openstaande crediteuren (lees: openstaande inkoopfacturen) ultimo 2011.

overlopende passiva

De post overlopende passiva betreft de overlopende kosten (kosten m.b.t. 2011 waarvoor een factuur in 2012 is ontvangen c.q. zal worden ontvangen), alsook de afrekening met het concern van het budget 2011 minus de realisatie 2011.

6-5 verrekening 2011

6-5-1 Rekenkamer Rotterdam

Directeur en medewerkers van de rekenkamer zijn aangesteld bij de gemeente Rotterdam. Hun salaris en overige kosten (kantoorkosten e.d.) komen in eerste instantie ten laste van het budget van de Rekenkamer Rotterdam. Alle kosten die gemaakt worden voor de Rekenkamer Barendrecht of Rekenkamer Lansingerland worden vervolgens aan de betreffende gemeenten doorberekend.

In de begroting van de Rekenkamer Rotterdam staat het volledige budget wat in Barendrecht of Lansingerland beschikbaar is voor de rekenkamer als verwachte inkomsten vermeld. De jaarrekening vermeldt alleen het bedrag dat daadwerkelijk in rekening is gebracht in verband met de gemaakte kosten. Voor de berekening hiervan wordt gebruik gemaakt van drie kostensoorten:

- een basisbedrag dat de algemene kosten dekt (bestuurlijk overleg, jaarplan, jaarverslag etc.). De hoogte van dit basisbedrag is gerelateerd aan het aantal inwoners van de betreffende gemeente;
- kosten voor externe inhuur ten behoeve van het onderzoek bij de betreffende gemeente op basis van werkelijke kosten;
- er wordt een uurtarief in rekening gebracht voor het onderzoek bij de betreffende gemeente. Daartoe zijn in een kostenverdeelstaat alle kosten behoudens bovenstaande (maar inclusief ondersteuning en eventuele stagiaires) omgeslagen naar het totaal voor onderzoek beschikbare uren van de directeur, teamleiders en (senior-)onderzoekers.

tabel 6-3: uurtarief in euro's

functie	2009	2010	2011
directeur	190	207	209,5
teamleider	142	150	150,5
senior onderzoeker	104	111	107
onderzoeker	87	97	97

6-5-2 Rekenkamer Barendrecht

In 2011 zijn twee onderzoeken uitgevoerd. Het onderzoek naar de verbonden partijen is gestart in de tweede helft van 2010 en afgerond in juli 2011 met het rapport: 'zicht op afstand, onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen'. In de tweede helft van 2011 is begonnen met het onderzoek naar de samenwerking tussen Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk. De uitkomsten van dat onderzoek zijn gepubliceerd op 24 februari 2012 in het rapport 'haalBARe kaart, onderzoek naar de effectiviteit van de BAR-samenwerking'.

Voor het onderzoek door de rekenkamer in 2011 zijn onderstaande bedragen begroot en gerealiseerd.

tabel 6-4: jaarcijfers 2010-2011 Rekenkamer Barendrecht (in €)

jaar	begroot	gerealiseerd	resultaat	naar/van reserve	naar/van algemene middelen
2010	75.000	72.255	2.745	2.745	0
2011	60.000	83.435	-23.435	-23.435	0

De mate waarin de begroting wordt uitgeput is afhankelijk van het aantal onderzoeksdagen dat de Rekenkamer Barendrecht feitelijk realiseert in het begrotingsjaar. Door verschillen in omvang en diepgang maar ook omdat onderzoeken gewoon anders lopen dan gepland, zal de realisatie vrijwel altijd afwijken van de begroting en zal er budget overblijven of tekortkomen. Om die reden beschikt de rekenkamer over een egalisatie-reserve met een maximale omvang van 40% van het budget. Is dit maximum bereikt, dan vloeit het resultaat terug naar de algemene middelen.

Het budget voor 2011 is ruimschoots overschreden, zodat de egalisatiereserve moest worden aangesproken. De reden hiervoor ligt bij het BAR-onderzoek. Dit onderzoek heeft de Rekenkamer Barendrecht samen met de rekenkamercommissies van Albrandswaard en Ridderkerk uitgevoerd. De rekenkamer heeft rekening gehouden met de wens van deze commissies om het onderzoek zo mogelijk nog in 2011 af te ronden. Vrijwel alle werkzaamheden zijn ook in 2011 uitgevoerd. Om dat mogelijk te maken is extra capaciteit ingezet die extern is ingehuurd. Publicatie vond plaats in februari 2012. De kosten van het onderzoek zijn naar rato verdeeld over de Rekenkamer Barendrecht en de rekenkamercommissies Albrandswaard en Ridderkerk.

In onderstaande tabel is gespecificeerd welke bedragen door de Rekenkamer Rotterdam zijn gefactureerd voor onderzoek in 2011 ten behoeve van de Rekenkamer Barendrecht.

tabel 6-5: Rekenkamer Barendrecht, gefactureerde bedragen (in €)

	uren	bedrag	gem. uurtarief
onderzoek externe inhuur	2,00	214,00	107
verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen	485,75	50.051,50	103,04
BAR samenwerking	491,50	50.476,00	102,70
Bijdrage Albrandswaard en Ridderkerk		-32.500,00	
basisbedrag 2010		4.928,00	
directeur	49,00	10.265,50	209,50
totaal	1.028,25	83.435,00	

6-5-3 Rekenkamer Lansingerland

In september 2011 heeft de rekenkamer het rapport 'scheidsrechter nog dirigent' gepubliceerd over het onderzoek naar sport- en cultuursubsidies in Lansingerland. Kort daarna is gestart met het onderzoek naar de WMO. Publicatie van dit rapport is voorzien na de zomervakantie 2012.

Voor het onderzoek door de rekenkamer in 2011 zijn onderstaande bedragen begroot en gerealiseerd.

tabel 6-6: jaarcijfers 2010-2011 Rekenkamer Lansingerland (in €)

jaar	begroot	gerealiseerd	resultaat	naar/van reserve	naar/van algemene middelen
2010	80.000	67.867	12.133	0*	0
2011	80.000	72.370	7.630	2.814	4.816

* In verband met de financiële positie van de gemeente, zal het resultaat op een later moment worden toegevoegd aan de reserve.

De mate waarin de begroting wordt uitgeput is afhankelijk van het aantal onderzoeksdagen dat de Rekenkamer Lansingerland feitelijk realiseert in het begrotingsjaar. Door verschillen in omvang en diepgang maar ook, omdat onderzoeken gewoon anders lopen dan gepland, zal de realisatie vrijwel altijd afwijken van de begroting en zal er budget overblijven of tekortkomen. Om die reden beschikt de rekenkamer over een egaliseringsreserve met een maximale omvang van 40% van het budget. Is dit maximum bereikt, dan vloeit het resultaat terug naar de algemene middelen. In 2011 heeft de rekenkamer haar budget nagenoeg uitgeput.

In onderstaande tabel is gespecificeerd welke bedragen door de Rekenkamer Rotterdam zijn gefactureerd voor onderzoek in 2011 ten behoeve van de Rekenkamer Lansingerland.

tabel 6-7: Rekenkamer Lansingerland, gefactureerde bedragen 2011 (in €, exclusief BTW)

onderzoek	uren	bedrag	gem. uurtarief
grondexploitaties	14,5	1551,50	107
subsidies	433,5	45.807,00	105,67
WMO	155	15.925,00	102,74
basisbedrag 2010		5.577,00	
directeur	16,75	3.509,13	209,50
totaal	619,75	72.369,63	

7 onderzoeksplannen 2012

7-1 inleiding

Dit hoofdstuk bevat de onderzoeksplannen voor 2011 van de rekenkamers Barendrecht, Lansingerland en Rotterdam. Anders dan in voorgaande jaren zijn de onderzoeksplannen niet al eerder naar de raden gestuurd. Redenen hiervoor zijn dat veel onderzoeken doorlopen naar een volgend jaar en dat nieuw geprogrammeerde onderzoeken vaak al door actuele ontwikkelingen achterhaald blijken of dat maatschappelijke of politieke thema's dusdanig relevant worden dat een onderzoek op korte termijn wenselijk is. Ook krijgt de rekenkamer regelmatig verzoeken voor onderzoek die nopen tot een herprioritering. Een en ander heeft tot gevolg dat vaak al aan het begin van het onderzoeksjaar aan de raad moet worden gemeld dat de planning (ingrijpend) is gewijzigd. Door de planning in het lopende jaar te presenteren verwacht de rekenkamer dat het aantal planningswijzigingen zal afnemen.

7-2 onderzoeksplan 2012 Rekenkamer Barendrecht

7-2-1 jongerencentrum

Binnen de gemeente Barendrecht is jarenlang gezocht naar een geschikte locatie voor een jongerencentrum. In december 2011 is het besluit gevallen om het jongerencentrum te realiseren in de nog te bouwen multifunctionele accommodatie in de wijk Lagewei. Het onderzoek naar het jongerencentrum zal zich richten op het besluitvormingstraject en de factoren die van invloed zijn geweest op de lange duur van dit traject. Het onderzoek zal rond de zomer beginnen en begin 2013 worden gepubliceerd.

7-3 onderzoeksplan 2012 Rekenkamer Lansingerland

7-3-1 Wmo-onderzoek

Na de zomer van 2012 zal de Rekenkamer Lansingerland haar onderzoek naar de Wmo uitbrengen. Dit onderzoek is reeds in 2011 gestart (zie paragraaf 2-3).

7-3-2 economisch beleid

Lansingerland bezit verschillende bedrijventerreinen waarvan niet alle kavels zijn uitgegeven, met mogelijke financiële risico's van dien. Vanwege de economische crisis is het denkbaar dat de acquisitie van nieuwe bedrijven moeizaam verloopt of zal gaan verlopen. Tegelijkertijd blijkt uit diverse media (twitter, de Heraut) dat zich op gezette tijden nieuwe ondernemingen in Lansingerland vestigen. Wanneer dit ondernemingen van buiten Lansingerland zijn, kan dit de lokale economische structuur versterken.

Ruim een jaar geleden heeft de gemeenteraad een meerjarige economische visie vastgesteld. Het onderzoek richt zich onder meer op de vraag op welke wijze de economische visie wordt uitgevoerd en met welke resultaten, mede in het licht van

de risico's van de deels leegstaande bedrijventerreinen. In het verlengde hiervan zal dan ook worden gekeken naar de opzet, werking en resultaten van het economische acquisitiebeleid van de gemeente Lansingerland.

7-3-3 contractbeheer

Voor veel van zijn voorzieningen voor burgers maar ook voor de eigen organisatie, sluit de gemeente Lansingerland contracten met derden. De gemeente moet zich enerzijds een betrouwbare contractpartij tonen (tijdige betaling facturen) maar er anderzijds op toezien dat de derde de prestaties conform afspraak levert. Dat stelt eisen aan het opstellen van de contracten, de goede vastlegging van de afspraken, en het beheer ervan. Bij recente onderzoeken in Lansingerland is de rekenkamer aangelopen tegen tekortkomingen in dat beheer. Dit geeft haar aanleiding om een quick scan onderzoek te programmeren naar het contractbeheer. Dat onderzoek zal nog dit jaar worden gepubliceerd.

7-4 onderzoeksplanning 2012 Rekenkamer Rotterdam

7-4-1 onderzoeksplan 2012 Rekenkamer Rotterdam

tabel 7-1: onderzoeken in 2012

onderwerp	raadsverzoek	start	publicatie
<i>lopende onderzoeken</i>			
interventieteams	nee	najaar 2010	najaar 2012
gebiedsgericht werken	nee	najaar 2010	maart 2012
meetbare doelen	Nee	najaar 2011	Voorjaar 2012
stadstoezicht	nee	juli 2011	voorjaar 2012
onderwijshuisvesting	nee	eind 2011	najaar 2012
Paradise Overschie*	ja	najaar 2011	voorjaar 2012
Cultuurhuis Hoogvliet*	ja	begin 2012	voorjaar 2012
<i>nieuwe onderzoeken</i>			
follow up	nee	voorjaar 2012	najaar 2011
kosten, baten Programma Duurzaam	ja	februari 2012	zomer 2012
bezuinigingsmonitor	nee	Voorjaar 2012	najaar 2012
nieuwbouw stads kantoor	nee	medio 2012	eind 2012
kindvriendelijke wijken	Nee	voorjaar 2012	begin 2013
risico's subsidieverlening	Nee	zomer 2012	voorjaar 2013
riolering en fundering	nee	medio 2012	begin 2013

* Dit is een onderzoek op verzoek van de deelraad van de deelgemeente

lopend onderzoek

Het onderwerp van de lopende onderzoeken en de huidige stand van zaken is beschreven in hoofdstuk 3. Hieronder worden de voor 2012 geprogrammeerde onderzoeken beschreven.

7-4-2 nieuw onderzoek

follow-up

De Rekenkamer Rotterdam voert onderzoeken uit naar het door het bestuur gevoerde bestuur. Doel van de onderzoeken is, waar nodig of wenselijk, bij te dragen aan de verbetering van dat bestuur. Daartoe neemt zij aanbevelingen op in haar rapporten gericht aan college en/of raad. Vrijwel altijd worden deze aanbevelingen overgenomen. Het college presenteert een plan van aanpak aan de raad hoe zij de verbeteringen denkt te realiseren.

Gebleken is dat er bij de raad behoefte bestaat aan informatie over de mate waarin de aanbevelingen hebben geleid tot maatregelen en de mate waarin die geïmplementeerd zijn. Om die reden had de rekenkamer in haar onderzoeksplanning voor 2011 een zogenaamd follow-uponderzoek aangekondigd. Door diverse inbreuken in de planning is dit onderwerp niet in 2011 uitgevoerd, maar wordt zij nu in 2012 ter hand genomen.

De rekenkamer zal twee rapporten in haar follow-uponderzoek opnemen: 'Zonder diploma, geen relaxed werk', uit 2008 over de doorwerking van het beleid inzake voortijdig schoolverlaten bij de doelgroep zelf, en 'Zicht op werk' uit 2007, over de kwaliteit van de informatievoorziening aan de raad over de re-integratietrajecten. De rekenkamer zal onderzoeken welke concrete maatregelen het college naar aanleiding van de aanbevelingen van de rekenkamer heeft genomen en of deze (in opzet) adequaat zijn. Of de maatregelen ook daadwerkelijk het gewenste effect hebben, vormt in principe geen onderdeel van het onderzoek. Als hierover twijfels ontstaan zal de rekenkamer dit vermelden in haar rapport en het onderwerp toevoegen aan haar shortlist van onderzoeken voor het volgende jaar.

Het follow-up onderzoek start in het voorjaar van 2012. Publicatie is voorzien in het najaar van 2012.

kosten-baten Programma Duurzaam

Bij de behandeling van het Programma Duurzaam op 9 juni 2011 nam de raad de motie 'Duurzaam en doordacht' aan. Hierin verzocht zij het college een afwegingskader te maken van de baten en kosten van de verschillende activiteiten in het programma. In de motie werd de Rekenkamer Rotterdam verzocht dit kader te toetsen. De rekenkamer voert deze toets in twee stappen uit. Eerst beoordeelt zij via een tussenrapportage een conceptversie van het afwegingskader. Vervolgens doet de rekenkamer een finale review op het kader dat het college naar de raad zendt. De centrale vraag in het onderzoek is of het kader adequate informatie bevat om tot een goede afweging te komen over de in het kader van het Programma Duurzaam te ondernemen activiteiten. Het onderzoek is in februari 2012 gestart. Definitieve publicatie is afhankelijk van de snelheid waarmee het college zijn definitieve kader naar de raad stuurt. Vermoedelijke publicatie is rond de zomer van 2012.

bezuinigingsmonitor

De gemeente Rotterdam moet in 2014 ruim een half miljard euro hebben bezuinigd. De bezuinigingen raken alle geledingen en taakvelden van de gemeente. In 2012 start de rekenkamer een meerjarige bezuinigingsmonitor. Met deze monitor beoogt de rekenkamer een oordeel te geven over de onderbouwing en voortgang van de bezuinigingen. In de loop van 2012 zal daartoe een analyse- en beoordelingskader worden opgesteld die vervolgens op nader te selecteren bezuinigingsposten zal

worden toegepast. Eind 2012 zal dit publicatie leiden. In de daaropvolgende jaren zullen andere bezuinigingsposten onderzocht worden.

nieuwbouw stadskantoor

In 2011 heeft de raad ingestemd met de zogenaamde procedureregeling grote projecten. Deze regeling geeft de raad de mogelijkheid projecten als 'groot' te bestempelen, zodat zij meer specifiek en met een hogere frequentie over de voortgang worden geïnformeerd. Grote projecten hebben de neiging uit te lopen en meer te kosten. Als dat risico dreigt, dient de raad hierover vroegtijdig te worden geïnformeerd en moet ook duidelijk zijn welke maatregelen zullen worden genomen om die risico's zoveel mogelijk te beperken. De raad heeft nog geen projecten als groot bestempeld. Niettemin is de rekenkamer van mening dat de nieuwbouw van het stadskantoor dit predicaat verdient. Mede gelet op de genoemde risico's zal de rekenkamer een onderzoek doen naar de projectbeheersing en daarbij horende risicobeheersing alsmede de informatievoorziening aan de raad hierover. De rekenkamer is voornemens dit project gedurende zijn hele looptijd te volgen en jaarlijks hierover te rapporteren. Haar eerste rapport over dit onderwerp verwacht zij eind 2012 te publiceren.

kindvriendelijke wijken

In 2006 bleek uit een onderzoek van het Verweij-Jonkerinstituut Rotterdam de meest kindonvriendelijke gemeente van Nederland te zijn, terwijl Rotterdam 67.000 huishoudens met kinderen telt. Jaarlijks trekken er 1.200 gezinnen weg uit Rotterdam. Voor het vorige college was dit aanleiding een collegedoelstelling te formuleren, namelijk het in 2010 aantoonbaar kindvriendelijker maken van 7 wijken (bijvoorbeeld door de plaatsing van toegankelijke speelvoorzieningen; de verbetering van de fysieke leefomgeving)). Deze doelstelling was aan het eind van de collegeperiode gehaald. Niettemin bleek uit een vervolgonderzoek van het Verweij-Jonkerinstituut dat in dat jaar Rotterdam nog steeds het laagste scoort als het gaat om jeugdwelzijn.

In de huidige collegeperiode zijn er geen afzonderlijke op kindvriendelijkheid gerichte actieprogramma's opgesteld, maar is kindvriendelijkheid geborgd in de organisatie, via onder meer de gebiedsvisies in de deelgemeenten en de in 2010 vastgestelde stedenbouwkundige visie 'Bouwstenen voor een kindvriendelijk Rotterdam'. Verder streeft het college ernaar deze periode te voldoen aan de zogenoemde buitenspeelnorm.

De rekenkamer richt haar onderzoek op de wijze waarop kindvriendelijkheid in de bestaande organisatie is geïmplementeerd en de concrete resultaten daarvan, aangevuld met een analyse van de effecten van maatregelen die in de vorige collegeperiode ten behoeve van de collegedoelstelling zijn genomen. Ook is er niet alleen aandacht voor zaken als de fysieke randvoorwaarden voor een kindvriendelijke wijk en de buitenspeelnorm, maar ook voor het daadwerkelijk gebruik van kindvoorzieningen.

Het onderzoek start in het voorjaar van 2012. Publicatie is voorzien begin 2013.

risico's subsidieverlening

In 2012 besteedt de gemeente Rotterdam voor in totaal € 323 miljoen aan subsidies. Hiermee kan zij verschillende doelen nastreven op uiteenlopende terreinen als welzijn en recreatie, evenementen, sociale cohesie, wijkverbetering etc. Aan de besteding van deze subsidies is meestal een verantwoordings- en controleplicht verbonden, maar

aan andere kant is er de druk om administratieve lasten bij zowel de verstrekker als de ontvanger te verlichten. Dit kan risico's in zich dragen voor de rechtmatigheid en objectiviteit (neutraliteit) van de subsidieverstrekking.

Daar komt bij dat de rekenkamer recent twee onderzoeken heeft afgerond, waarin er sprake is van een problematische relatie tussen de (deel)gemeente en de subsidie-ontvanger (Get Hoekt in Hoek van Holland en poppodium Watt), hetgeen leidde tot bijvoorbeeld onrechtmatigheden of verkeerd gewekte verwachtingen. Vermoedens van onrechtmatigheden in de subsidierelatie tussen de deelgemeente Overschie en Paradie Overschie waren voor de deelraad aanleiding om de rekenkamer te vragen een apart onderzoek uit te voeren.

Dit alles is voor de rekenkamer aanleiding onderzoek te doen naar de mate waarin de praktijk van subsidieverstrekking in Rotterdam risico's in zich draagt voor de rechtmatigheid, neutraliteit en objectiviteit van de subsidieverstrekking. Bij de opzet van het onderzoek zal een nadere selectie van te onderzoeken subsidieverstrekkings worden gemaakt. Deze selectie wordt bepaald door een eerste inschatting van mogelijke risico's en de impact van de gevolgen daarvan en een zekere spreiding naar beleidsterrein en verstreckende partij.

Het onderzoek zal starten rond de zomer van 2012, waarna publicatie is voorzien in het voorjaar van 2013.

7-5 riolering en fundering

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van het riool en het grondwater in het algemeen. Een goed beheerd riool is van groot belang. De afvoer van vuil water is belangrijk voor de volksgezondheid en het milieu. Daarnaast heeft het riool invloed op de grondwaterstanden. Als het riool te weinig water afvoert, kan er (vuil) water op straat of in het oppervlakte water komen. Als grondwater van buiten het riool het riool in lekt en het riool dit water afvoert, dan kan hierdoor de grondwaterstand lager komen te liggen. Bij een lagere grondwaterstand kunnen houten funderingspalen onder gebouwen droog komen te staan. Normaal kan er geen zuurstof bij de palen komen en rotten de palen niet. Als er echter zuurstof bij de palen komt gaan de palen rotten. Met spreekt dan van paalrot. Een goed onderhouden riool is dus van groot belang voor de fundering. Het onderhoud van het riool is kostbaar. In Rotterdam betaalt elk huishouden minimaal € 180 aan rioolheffing. Het onderzoek van de rekenkamer zal zich richten op het beheer van het Rotterdamse riool. Hierbij zal ook problematiek rond paalrot betrokken worden.

Het onderzoek zal starten voorjaar 2012 en begin 2013 gepubliceerd worden.

bijlagen

bijlage 1 publicaties

rapporten

Rekenkamer Barendrecht

- Zicht op afstand. Een onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen. 5 juli 2011.

Rekenkamer Lansingerland

- Scheidsrechter noch dirigent. Sport- en cultuursubsidies in Lansingerland. 1 september 2011.

Rekenkamer Rotterdam

- Baat het niet, dan kost het wel. Onderzoek naar kosten en baten van grote ICT-projecten. 18 april 2011.
- Een slag in de lucht. Effecten van beleid luchtkwaliteit. 17 juni 2011.
- Geen goede papieren. Aanbesteding en kwaliteit inburgeringstrajecten. 29 juni 2011.
- Tussen de regels door. Onderzoek naar subsidierelatie Get Hoekt. 25 augustus 2011.
- Veilig op weg. Effecten stadsregionaal beleid op sociale veiligheid openbaar vervoer. 6 december 2011.

overige publicaties 2011

- Brief inzake de controletoren. Rekenkamer Rotterdam. 11 januari 2011.
- Jaarverslag 2009, onderzoeksplannen 2010. Rekenkamers Barendrecht, Lansingerland en Rotterdam. 1 april 2011.
- Brief inzake het weerstandsvermogen. Rekenkamer Rotterdam. 21 juli 2011.
- Brief inzake subsidieverlening Get Hoekt 2011, naar aanleiding van de behandeling in de deelraad van Hoek van Holland. 5 oktober 2011.
- Brief inzake feitenreconstructie procedure bestuursopdracht OGOR. Rekenkamer Rotterdam. 27 oktober 2011. Aanvulling per brief. 2 november 2011.
- Brief inzake weerstandsvermogen en begroting 2010. Rekenkamer Rotterdam. 11 oktober 2011.

artikelen 2011

- Kees de Waijer, 'De stadsmarinier in het Rotterdamse veiligheidsbeleid', in Basis, tijdschrift voor beleidsonderzoek, nr. 1, 2011
- Evelien van Rij, Ed Elferink, 'Geen geld, geen gebiedsontwikkeling', in Rooilijn, nr. 6, p. 418-423.

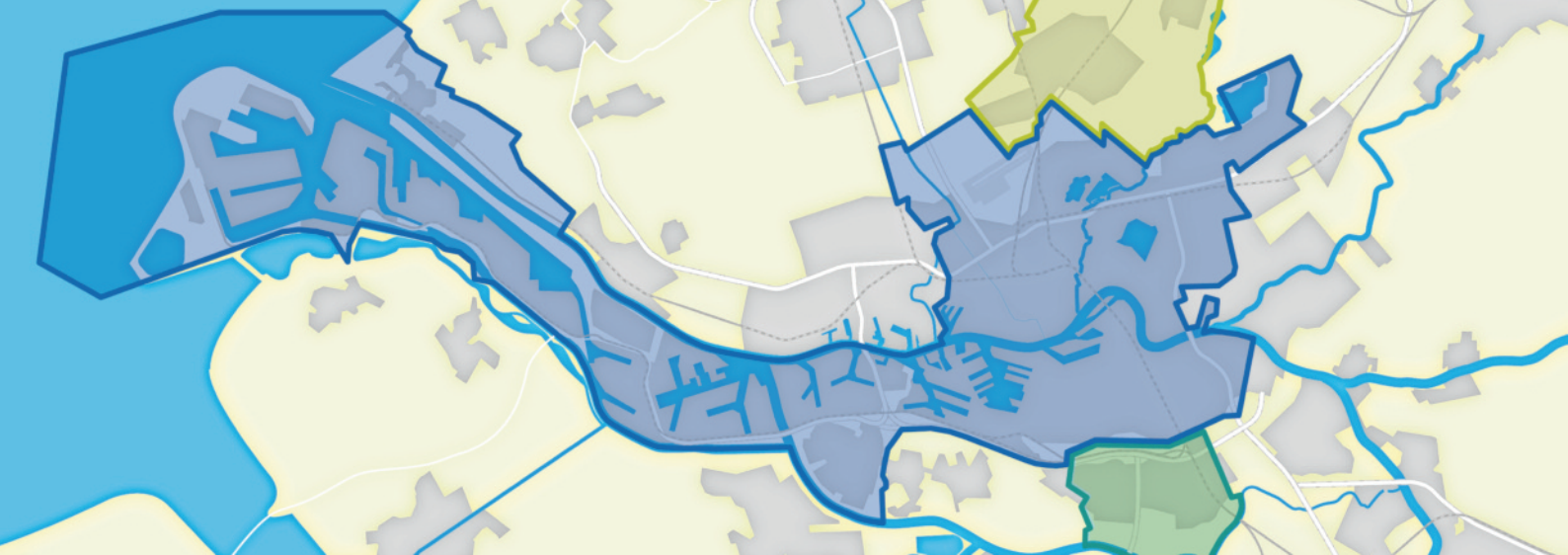
bijlage 2 financiële reserve

Hierna treft u de opbouw (toevoegingen en onttrekkingen) aan van de ingaande de jaarrekening 1999 ingestelde reserve over de afgelopen jaren:

tabel: opbouw reserves 2000-2011 (in €)

	onttrekking	toevoeging	saldo
stand 31 december 2000			49.920
toevoeging 2001		36.639	
stand 31 december 2001			86.559
toevoeging 2002		58.592	
stand 31 december 2002			145.151
onttrekking 2003	50.870		
stand 31 december 2003			94.281
onttrekking 2004	85.771		
stand 31 december 2004			8.510
toevoeging 2005		93.182	
stand 31 december 2005			101.692
onttrekking 2006	37.000		
stand 31 december 2006			64.692
toevoeging 2007		57.708	
stand 31 december 2007			122.400
onttrekking 2008	56.859		
stand 31 december 2008			65.541
toevoeging 2009		76.000	
stand 31 december 2009			141.692
toevoeging 2010		0	
stand 31 december 2010			141.692
toevoeging 2011*		52.627	
stand 31 december 2011			194.319

* Bij de jaarrekening 2011 is voorgesteld aan de gemeenteraad om een bedrag van € 52.627 toe te voegen aan de reserve en het maximum van de reserve te zetten op € 250.000. Naar verwachting zal de gemeenteraad hier in juni 2012 definitief een besluit over nemen.

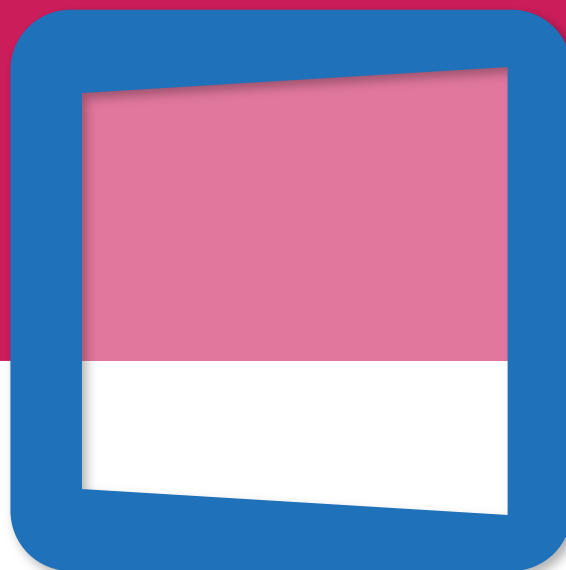
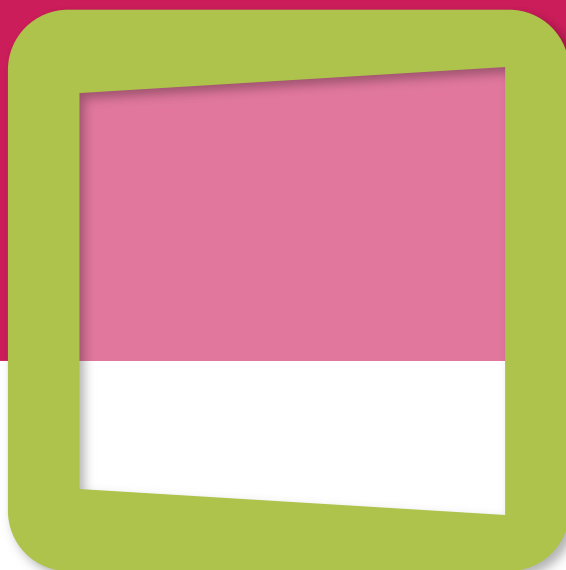
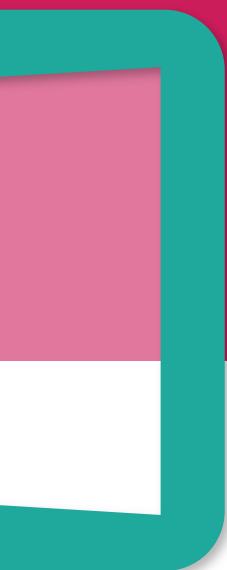

Rekenkamer Rotterdam

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

telefoon
010 - 267 22 42

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

cartografie
Mijs Cartografie en Vormgeving

basisontwerp, lay-out en drukwerk
De werf, Rotterdam

uitgave
Rekenkamer Rotterdam
maart 2012

ISBN/EAN
978-90-76655-67-3